EDITURA UNIVERS

„O zi la plajă“ — micul roman al prozatorului olandez Heere Heeresma — ne oferă o succesiune de scene cotidiene, înfăţişate cu o sinceritate împinsă la extrem şi — chiar cînd au haz — cu o ironie amară.
Cartea consacră un autor tînăr, prin care Olanda îşi afirmă cu putere şi graţie capacitatea de înnoire spirituală.

Lei 3

133

1970

HEERE HEERESMA • O ZI LA PLAJĂ

HEERE HEERESMA

O ZI LA PLAJĂ

COLECŢIA MERIDIANE

Coperta: *Petre Bedivan*

Traducerea de față s-a efectuat după ediția a III-a a originalului olandez *(Een dagje naar het strand)*, apărută în anul 1968 la Editura „Contact", Amsterdam.

Heere Heeresma

O zi la plajă

Traducere din limba olandeză de *H. R. Radian*
Prefață de *Petre Solomon*

Editura UNIVERS

București — 1970

PREFAȚĂ

Rîndurile de față n-au altă pretenție decît aceea de a mărturisi bucuria prilejuită de lectura unui mic roman din literatura olandeză contemporană. Autorul lui se numește Heere Heeresma și s-a născut la Amsterdam în 1932. Cariera lui literară încape, deocamdată, în puține cuvinte. După ce a practicat mai multe meserii, inclusiv aceea de muncitor într-o uzină, Heeresma și-a descoperit vocația de scriitor. A debutat în 1953 cu o plachetă de versuri intitulată „Camera Copiilor", apoi a publicat prin reviste o seamă de schițe și povestiri, dintre care unele au apărut în volumul tipărit în 1962 sub titlul „După împrejurări". În același an i-a apărut povestirea „O zi la plajă", scrisă la comanda Ministerului olandez al învățămîntului, artei și științei. În 1963 a publicat un alt mic roman, intitulat „Peștele", iar în 1965 o culegere de nuvele: „Giuvaere în acuarelă". Heeresma a scris și cîteva piese pentru televiziune, despre care el însuși afirmă, în lapidara notiță autobiografică pe care a avut amabilitatea să ne-o trimită:

„Piesele pentru televiziune sînt sistematic respinse din pricina sincerității cu care demistifică mentalitatea micilor burghezi."

O sinceritate împinsă la extrem caracterizează și povestirea de care ne ocupăm. Protagonistul ei este un bețiv inveterat, rudă bună cu unele personaje din literatura americană a ultimelor decenii — semn nu atît al influenței acestei literaturi, cît al răspîndirii alcoolismului pe anumite meridiane. Acest Bernd este un „pîrlit" și un „ratat", „o epavă a societății", cum se califică el însuși într-unul din numeroasele sale monologuri critice și autocritice. Povestirea, scrisă în optica lui, care nu e neapărat aceea a autorului, este o suită de întîmplări, mai mult sau mai puțin derizorii, dar semnificative, petrecute într-o zi din viața personajului. O zi obișnuită, și totuși oarecum aparte, căci în această zi Bernd o scoate la plimbare pe Walijne, fetița lui și a fostei sale amante Medusa, măritată între timp cu Carl, „un șmecher reușit și norocos". Walijne, fetița blondă, cu ochi albaștri și cu picioarele betege, îl va însoți într-un periplu banal în aparență, dar cu atît mai apt a sublinia tragismul discret al povestirii. In drumul lor spre luxoasa și placida stațiune balneară de pe litoral, cei doi întîlnesc tot felul de oameni. Inainte de a se urca în tramvaiul ce-i va duce acolo, Bernd e acostat de Louis, patronul unei cafenele, care-i cere să-i achite o veche datorie și-l pălmuiește sub ochii mirați ai fetiței. Plimbarea debutează cu un eșec, și se desfășoară în consecință. Insăși ziua aleasă pentru plimbare se dovedește a fi cu totul nepotrivită: plouă mereu, o ploaie măruntă și rece, care-l obligă pe Bernd să intre din local în local, ca să se „încălzească". Intre timp, fetița se joacă pe-afară, fericită și inconștientă. Candoarea

ei evoluează pe un fundal din ce în ce mai sumbru, ale cărui detalii se adună pe nesimțite într-o viziune de coșmar. In fiecare din localurile unde se refugiază, Bernd întîlnește oameni care-i confirmă mica filozofie personală — o filozofie contestatară, dar, firește, ineficientă, un fel de existențialism sumar. Intr-un debit de băuturi, dă peste un patron pederast și peste asociatul lui, abrutizat de homosexualitate. Intr-o cîrciumă sordidă, se întîlnește cu un poet mediocru și infatuat, care are, însă, mașină (mașina pare a fi un simbol al filistinismului: Carl este posesorul unui Fiat albastru, în fața hotelurilor din bogata stațiune de pe litoral sînt parcate automobile de lux etc.). Bernd bea cu acest poet și cu ușuratica lui soție, Tonie, care, de îndată ce poetul a adormit, cedează în fața avansurilor lui Bernd făgăduindu-i că se va culca cu el. Totul e, pare a spune Bernd — și o dată cu el, autorul — o imensă și teribilă impostură. Existența mic-burgheză, cu instituțiile ei sacrosancte, inclusiv căsătoria, este clădită pe minciuni. Pînă și frumoasa stațiune, cu cazinourile, barurile și hotelurile ei ultramoderne, devine un fel de infern al plictiselii, o Sodomă fără anvergură, căreia ploaia tenace îi dezvăluie inanitatea și inumanitatea fundamentală.

Paralel cu explorarea acestei lumi, autorul ne prilejuiește o incursiune revelatorie în psihologia uneia din victimele ei. O victimă, de altfel, conștientă de propria-i vină, de propria-i răspundere pentru această stare de lucruri, dar incapabilă să se depășească. Recursul la alcool e singura armă de care se folosește Bernd pentru a înfrunta

adversitatea unei soarte, în definitiv meritată. Dar această armă se întoarce finalmente împotriva lui însuşi. După o nesfîrşită suită de „încălziri" prin diverse localuri, personajul cade grămadă pe plaja udă şi adoarme, iar cînd se trezeşte, fetiţa nu mai e lîngă el. Bernd a pierdut-o pe micuţa Walijne. Ziua petrecută „la plajă" se încheie printr-un eşec dramatic, cu toate că dispariţia fetiţei nu înseamnă neapărat că ar fi fost răpită sau ar fi suferit vreun accident.

Deşi scrisă într-un registru ironic, povestirea e de o cutremurătoare tristeţe. Heeresma, prozator format în anii de după război, în perioada cînd Olanda a încetat să mai fie o putere colonială, detestă patetismul ieftin, emfaza sforăitoare, dulcegăria sentimentală. Ironia lui acidă şi lucidă aduce cu aceea a „tinerilor furioşi" din Anglia, avîndu-şi poate obîrşia în aceeaşi împrejurare, a pierderii unui imperiu. Dar, dincolo de caracterul ei simptomatic pentru starea de spirit a tineretului dintr-o ţară aflată în plin proces de restructurare a vocaţiei ei naţionale, povestirea lui Heere Heeresma se impune prin certele ei calităţi literare. Cu o maximă economie de mijloace, autorul realizează un fel de micro-frescă a societăţii olandeze contemporane, autentică nu numai prin atmosfera de ansamblu, ci şi prin detaliile ei caracterologice. Personajele, deşi unele dintre ele abia creionate, au valoare de tipuri reprezentative. Perechea Bernd-Walijne este unul dintre cele mai emoţionante cupluri din literatura modernă — personal, îl aşez alături de cuplul Holden Caulfield-

Phoebe, din cunoscutul roman al lui J. D. Salinger „De veghe în lanul de secară", roman cu care „O zi la plajă" se aseamănă în unele privinţe, deşi fetiţa Phoebe este un personaj mai pregnant decît Walijne (candoarea acesteia din urmă fiind mai degrabă un element de contrast decît o realitate psihică activă). Personajul cel mai consistent al povestirii lui Heeresma rămîne, desigur, Bernd, beţivul-filozof, care meditează asupra propriei sale existenţe, pe măsură ce şi-o distruge. Exprimîndu-se în stilul sentenţios al beţivilor, care spun, cu gravitate, cele mai cutremurătoare adevăruri, Bernd practică un fel de joc al sincerităţii, împins pînă la ultimele consecinţe.

Cunoscutul romancier Theun de Vries scrie undeva: „Un individualism istoriceşte determinat îi face prea lesne pe olandezi să-şi privească semenii cu indiferenţă... Cînd trei olandezi se adună laolaltă, ei întemeiază o nouă sectă, care se scindează în alte două secte, ostilă una alteia, de îndată ce s-au găsit trei adepţi... Dar îndată ce o primejdie serioasă le ameninţă ţara, adaugă romancierul, olandezii îşi dau mîna; în marile dezastre naţionale, nu se mai uită nici la culoarea pielii nici la credinţa celorlalţi, ci se ajută reciproc, aidoma unei singure familii."

Povestirea lui Heere Heeresma ne ajută să înţelegem mai bine comportamentul unei naţiuni. Personajul principal al povestirii se află într-o necontenită revoltă împotriva mediului ambiant mic-burghez — o revoltă ineficace, dar semnificativă în cel mai înalt grad. Beţivul Bernd este, în felul lui, un erou — prin luciditatea pe care şi-o

cultivă şi. şi-o păstrează, în ciuda uriaşelor cantităţi de alcool ingurgitate El se înscrie, firesc, printre eroii ne-exemplari, dar autentici, ai unei ramuri importante a literaturii occidentale contemporane, ramura prestigioasă şi plină de sevă, căreia îi aparţin „tinerii furioşi", „beatnicii" şi mulţi alţi răzvrătiţi.

Heere Heeresma nu a scris însă doar o fişă de temperatură a civilizaţiei moderne, a „societăţii de consum". El a realizat o operă literară rotundă şi echilibrată, cu mijloace artistice proprii, originale şi în acelaşi timp solidare cu înnoirile aduse de evoluţia literaturii în ultimele decenii. „O zi la plajă" învederează un talent autentic, de povestitor „tradiţional", care şi-a asimilat însă cîteva din lecţiile fundamentale ale mutaţiilor estetice petrecute în secolul douăzeci. Aş sublinia îndeosebi stilul cinematografic al povestirii, stil care l-a determinat, de altfel, pe celebrul regizor polonez Roman Polanski să o transpună pe ecran.

„O zi la plajă" consacră un autor tînăr, prin care Olanda îşi afirmă cu putere şi graţie capacitatea de înnoire spirituală.

Petre Solomon

NU FI PREA NEPRIHĂNIT ŞI NU TE ARĂTA PREA ÎNŢELEPT : PENTRU CE SĂ TE PIERZI SINGUR ?

ECLEZIASTUL, 7, 16

1

ACOLO i se înfundase. Acolo unde bulevardul nesfîrşit, pe care pornise cu atîta entuziasm, se îngusta, devenind o platformă asfaltată în mijlocul noianului de pavele de piatră din centru, acolo oboseala începu să i se urce din glezne spre genunchi, apoi mai sus. Îşi dădu seama că dacă nu intervine numaidecît, senzaţia de beatitudine îi dispare. „Pentru cel puţin şaisprezece ore", socoti el, logic. În clipa aceea nu-i mai rămăsese decît prea puţin din euforia cu care

se trezise și datorită căreia sărise din pat ca împins de un resort, lăsase apa să curgă gîrlă, scăpase pe jos vesela de porțelan și, la plecare, făcuse să răsune casa scării. Știa din experiență că dacă va continua să umble, oboseala i se va așterne ca un văl pe ochi și nu va mai lăsa să treacă decît searbăda banalitate. Găsi un portic, se așeză pe o bancă și-și scoase pantofii. Răcoreala plăcilor pardoselii îi trecu prin ciorapi ; atunci, oboseala care tot înainta, durerea aceea în glezne și în fluierele picioarelor, se potoli, apoi scăzu și în cele din urmă dispăru, ca un reflex. Stînd așa, cu pantofii de antilopă între picioarele rezemate ușor de bordură, își aprinse o țigară și privi fîșia îngustă de cer care se mai zărea între plăcile de gresie de la marginea de sus a porticului și rîndul de case de peste drum. Același cenușiu peste tot ; nu se vedea încă nici o crăpătură, nici o fisură, nici o decolorare care să anunțe că vremea s-ar schimba. „Slavă Domnului, mai bine nici că se poate !" Își vîrî picioarele la loc în pantofii reci care, îmbibați din belșug cu apă pe toate părțile, aveau acum o superbă culoare închisă, lipsită de orice înrudire cu spălăcita culoare castanie a antilopei. Se gîndi să-i ude complet, cu o batistă muiată în apă, dar din locul în care se afla nu vedea nici o băltoacă.

Ploua foarte mărunt și abundent. Temperatura devenise înăbușitoare, iar stratul de nori, uniform, părea că plutește neobișnuit de jos. Nu era de temut nici o schimbare bruscă a vremii. Din cînd în cînd trecea cîte o mașină zbîrnîind, cîte o bicicletă gîfîind, cîte un tramvai gol. Avu impresia că e încă prea devreme, cu toate că, după aprecierea lui, făcuse un marș forțat de o oră și mai bine. Acum îi păru rău că nu se uitase la ceas cînd plecase de acasă. Auzi în depărtare un vag clinchet de sticle, dar din prăvăliile de peste drum, și din stînga lui, și din dreapta, nu venea nici un semn de viață.

În căutare, deci. Cel mai comod și totodată cel mai intim i se păru magazinul în fața căruia se afla. Geamul lateral îngust se prelungea, printr-o curbă amplă și elegantă, în suprafața uriașă de sticlă dinspre stradă. Dar ce stupiditate : pentru încadrarea vitrinei, arhitectul folosise, în partea de jos, un placaj de marmură neagră. Orice funcționar comercial știe că tocmai acest soi de piatră este preferat de cîini cînd vor să-și ridice unul din picioarele dinapoi ca să-și facă nevoia și că o asemenea pată de urină, după ce a bătut-o soarele toată ziua, nu se mai șterge decît extrem de greu. Oribilă corvadă, pentru care e nevoie de fiecare dată ca patronul să fie autoritar, ca să-l determine pe cel mai tînăr vînzător, oricît de în-

grijit ar fi acesta îmbrăcat, să iasă în fața vitrinei cu o perie aspră, cu săpun și cu un ștergător de cauciuc și să frece, ceea ce duce la încordarea relațiilor în magazin. Vitrina lustruită și strălucitoare — cu fundul înclinat, pe care se aflau doar ici și colo cîte un magnetofon așezat artistic, cu capacul deschis, sau cîte un tranzistor de nimica toată, ca o bijuterie cromată și sclipitoare — îi păru a fi un loc deosebit de nimerit pentru ca, stînd lipit de geam, să observe în condiții excelente circulația, în ploaia care acum se întețise. Avu chiar impresia că nu e exclus să se îmbete bine în acest loc retras, dar cu o excelentă vizibilitate. Borcanele de sticlă colorată ale semafoarelor păreau că joacă șah cu o instalație de sonorizare ; mai mult ca sigur că le umplea cineva rînd pe rînd, ca să le dea greutate și stabilitate împotriva trepidațiilor produse de traficul intens care avea să înceapă curînd. „Destul !" Se simți iarăși prea în formă ca să mai găsească satisfacție la umbra ocrotitoare a acestei vitrine. Drumul început se cerea continuat pînă la capăt ; o misiune se cerea îndeplinită. Își legă șireturile ; apoi, ca să se mire personalul magazinului, lăsă pe geamul vitrinei două amprente de noroi, perfect reușite : una după o talpă dreaptă de pantof și cealaltă după o talpă stîngă. Clinchetul de sticle părea că vine de aproape, așa încît făcu vreo cîțiva pași

înapoi, ca să afle, de la cel care îl producea, ce oră se făcuse între timp. Pe o stradă laterală, cu o perspectivă ce părea fără sfîrșit, văzu în depărtare o șaretă de lăptar, dar încolo nimeni. De două ori strigă foarte tare : „Unde-i lăptarul ? Unde-i lăptarul ?", în timp ce se îndrepta spre șaretă, dar aceasta părea că se depărtează de el, de-a-n-daratelea, cu aceeași viteză cu care el înainta. Văzînd că-și dă osteneală degeaba, se întoarse înapoi, în punctul de plecare ; ceva mai încolo, în piața bătută de vînt, plantată cu nenumărați brazi acoperiți de mușchi, coti la dreapta și ajunse într-un cartier cu vile elegante. Acum își încetinise simțitor ritmul, dar mergînd așa, agale, avea să facă cel puțin un ceas pînă să ajungă la destinație. În marș forțat, obosea repede, căci avea picioare slabe, dar și mersul lent, dacă se prelungea prea mult, putea să devină ucigător.

Într-un părculeț plin cu tufișuri descoperi în sfîrșit un ceas electric. Șapte și jumătate. Era prea devreme, cu mult prea devreme. Își continuă drumul, încă și mai încet. În acest cartier, străzile aveau din loc în loc urcușuri periculoase, unde drumețul avea o bună perspectivă spre largul cerului cenușiu și spre vîrfurile aproape nemișcate ale copacilor.

N-avea rost să-și facă apariția la Carl decît pe la nouă. Ce-i drept, înțelegerea fusese destul de

elastică : „În cursul dimineții", ceea ce însă nu-l îndreptățea să dea buzna în timpul micului dejun. Totuși, trebuia să ajungă la el ceva mai devreme de nouă. Înnoptase de mai multe ori la Carl după cîte un chef și știa că pe la ora aceea Carl se urca în Fiat-ul lui, ca să se ducă, arborînd cu nonșalanță un aer de independență, dar totuși nu prea tîrziu, la agenția de publicitate unde lucra. Parcă îl vedea : mic de stat, sprinten, bine îmbrăcat și cu părul tuns scurt și îngrijit ; parcă îl vedea cum intră la agenție, cum ia în primire corespondența și cum îi dă ordin secretarei să-i comande o convorbire interurbană, înainte chiar de a fi ajuns în biroul lui. Carl : inteligent, spiritual, cu vederi largi, dar fără ostentație ; idealurile lui : să-i facă pe clienții serviți de el să se intereseze în permanență de activitatea lui și să ajungă director al agenției de publicitate. „Un șmecher reușit și norocos", își zise. Carl nu era decît cu cinci ani mai vîrstnic decît el, dar ar fi trebuit să se întîmple cine știe ce eveniment neobișnuit ca să-i calce pe urme lui Carl. Oricum, de data aceasta, Carl avea să-i dea un sprijin financiar substanțial. Îl va ajuta, cu siguranță. Va trebui să-l ajute, pentru că nu va avea încotro. Numai că Medusa știa să dea tuturor lucrurilor o întorsătură nedorită, iar sumei, caracterul și mărimea unui bacșiș. Așadar, îl va lăsa întîi pe Carl

să deschidă și să închidă ușa și, în timp ce se va duce spre mașină, îl va striga de la mică depărtare.

Ajuns în cartierul marii tentative, își alese din nou un portic, de data aceasta al unei vile albe, unde își avea sediul o reprezentanță comercială. Simțea umezeala hainei la gît și la manșete, ceea ce însă nu-l făcea să tremure. Spre satisfacția lui, băgă de seamă că circulația se intensifică încetul cu încetul. În cartierul acesta nu erau tramvaie, nici camioane ; numai turisme : *Opel*-uri, *Dauphine*-uri și o singură mașină americană ; mai erau și mulți bicicliști, care, cu bustul aplecat spre ghidon, pedalau de zor, de parcă s-ar fi dezlănțuit o furtună grea.

În casă se aprinseră peste tot tuburile fluorescente ; un portar bătrîn deschise ușa grea și prinse de tocul ușii o perniță de piele. Îi dădu portarului cîteva țigări și îl rugă să-l anunțe cînd are să fie nouă fără un sfert. Fără să se mire, portarul îi făgădui și dispăru iar, lăsînd în urma lui, în portic, un miros greu.

Nu fu nemulțumit de această manevră. Acum, fiind obligat să aștepte aici, nu mai era în primejdie să se lase mînat de vreun impuls prostesc și să sune totuși la ușa lui Carl înainte de nouă.

— Să te cunoști pe tine însuți este prima condiție, — șopti el. — Întîi și întîi să te cunoști pe

tine însuți. Apoi, să ai curajul de a privi în față laturile slabe ale caracterului. Trebuie căutate mijloace pentru a dezvolta disciplina și a o păstra în orice împrejurare. Individul se socotește incorigibil din pricina lipsei de energie? Sau a lipsei de voință? Pentru că se socotește incorigibil, își caută un drum ocolit, un drum intermediar, ca să se conserve.

Deschise ușa, împinsă înapoi de perna de piele, și intră într-un coridor placat cu marmură, unde, la capăt, îl văzu pe portar trebăluind într-o odăiță.

— Ai pus de cafea, după cum văd.

Se așeză pe bufet.

— Păi da. Domnii, cum vin, cer îndată cafea. Așa-i pe-aici.

Portarul cărunt își îndreptă spinarea, dar se feri să-l privească în ochi. Într-adins? Din indiferență? Sau lumea nu făcea doi bani și bătrînul era blazat?

— Te plătește ca lumea? — întrebă el. — Am impresia că abuzează de situația dumitale inferioară. Mi se pare că direcția merită o dojană aspră. Asta e numai un îndemn; știu că nu e nevoie să ți se spună un lucru de două ori!

Portarul deșertă într-o oală o sticlă de lapte și începu să clătească sticla.

— Nevastă-mea vine acușica și poate să servească.

— Cît e ceasul?

Nu voia să riște o întîlnire cu femeia. Femeile, cînd îmbătrînesc, devin mai voinice. Cu siguranță că e mult mai bărbătoasă decît scleroticul ei soț.

Portarul se tîrî înspre ușa principală.

— Te dor picioarele? — strigă după el.

Celălalt nu răspunse, ci se uită atent în sus.

— E nouă fără douăzeci, domnule. — Veni înapoi. — Aveți de vorbit cu cineva? Nevastă-mea vine acușica. Ea îi cunoaște pe toți. Eu nu. Eu sînt numai la calorifer.

— Bine, — zise el.

Ieși încet din coridor și din casă. Ce departe era încă de vîrsta aceea! O vîrstă care vine irevocabil. „Să dea Dumnezeu!" Se temea să nu moară tînăr.

Acum, pas cu pas, agale. Așa, mai trecu un sfert de oră, — de data aceasta o domnișoară agitată, cu blană de plastic, îi spuse cît e ceasul, — și apoi se pomeni chiar în fața blocului lui Carl. Tocmai la timp, în cea mai bună poziție și în echilibru pe picioare. Era hotărît să nu lase ca încrederea în sine să-i fie zdruncinată de constatarea amară că depinde bănește ba de unul, ba de altul, de data asta iarăși, în mod deosebit, de Carl. Mereu,

302

în mod deosebit, de Carl, de același Carl, și mereu aceeași trecere rapidă în revistă a situației, care de cele mai multe ori era salvată, pentru că totul se petrecea așa cum își închipuise el.

De fapt, Carl èra un ticălos. Că acest tip al omului cu bani n-avea habar de problemele lui financiare specifice, nu-l mai supăra. Nu părea nici măcar să fie un specimen tipic de spirit de observație redus. La autostop nu-l luau decît mașinile mici : cîte un *Volkswagen* al vreunui voiajor de comerț. Mașinile mari și mărcile mai scumpe, afară de cele procurate din a doua mînă, treceau fără să oprească. Nu : Carl era un ticălos pentru că făcuse uz de situație într-un mod urît. Se ținea numai de glume usturătoare. O dată, fiind iarăși la ananghie, — pînă în cîteva ore trebuia să achite chiria camerei, — în disperare de cauză îi ceruse lui Carl banii. Carl o chemase pe Medusa și îi comunicase și ei cererea, dar fără să-i spună motivele. După aceea, Carl îi pusese în față două fotografii, despre care se dovedise ulterior că sînt portretele părinților lui Carl, și îi ceruse să indice persoana la care ține el, Carl, mai mult. Dacă ghicește, banii sînt ai lui și nu e ținut să-i mai restituie. Cu toate că, — datorită unuia din acele capricii favorabile ale norocului, de care avusese și el cîndva parte, — ghicise și încasase banii, îi venea greu să uite episodul acela. Pînă la urmă, suma fusese prea mică

pentru plăcerea pe care le-o procurase în schimb lui Carl și Medusei. În timp ce șovăia, neștiind care fotografie s-o indice, nu-i scăpase că Medusa se înfierbîntase de-a binelea, că-și apăsa sînii cu mîinile și că-l privea pe Carl cu un zîmbet discret. Se simți din nou indignat, amintindu-și acea întîmplare.

De cîtăva vreme se căznea să-și găsească o slujbă, din care să nu fie concediat după cîteva luni. Preocupările și aptitudinile lui erau însă prea puțin comerciale. Cum putea să-și valorifice, de pildă, dragostea de animale ?

— Vitalitatea mea firească are să mă ferească de hotărîri negre, — șopti el în burniță. — Multe lucruri ascunse vor ieși la lumină. Talente nebănuite vor schimba fața lumii. Amin.

Carl se putea arăta acum în orice clipă. Fiat-ul lui mare, albastru-deschis, stătea pregătit ; la agenția de publicitate era treabă de făcut. „Carl, ești așteptat cu nerăbdare. Te așteaptă mașina albastră și clienții. Secretara, corespondența și directorul, care, — o ! — e atît de punctual ! Și prietenul tău cel mai bun, care te așteaptă cu credință în ploaie, lîngă gard, pînă vii afară să te joci. Carl nu-și poate permite să fie bolnav“, își zise el. „În absența lui s-ar putea face azi tot felul de greșeli.“ Se gîndi să sune totuși, dar ușa se deschise și Carl porni cu pași grăbiți spre mașină. „Slavă Domnu-

lui că aceşti simpatici oameni moderni nu aleargă unul după altul. Medusa o mai fi cu un picior în pat." Se duse repede spre Carl şi-l ajunse din urmă cînd acesta voia să vîre cheia în broasca portierei.

— Noroc, Carl, — exclamă el şi întinse ambele braţe, ca pentru a-l îmbrăţişa.

Reuşi chiar să gîfîie un pic, ca un om care s-a grăbit tare de tot ca să nu se lase aşteptat.

Surpriza lui Carl fu sinceră. Întoarse cheia în broască, dar nu deschise portiera. Rămase, nehotărît, lîngă maşină, jucîndu-se cu cheiţa de contact.

— Măi Carl, ce minunat arăţi şi azi ! Ia te uită, ce manşete albe ca zăpada şi cum îşi mai scot ele nasul din mînecile acestei haine superbe ! Şi căptuşeala ! Are toate culorile curcubeului !

Apucase între degete căptuşeala mantalei de ploaie a lui Carl, pe care acesta şi-o azvîrlise pe umeri, şi i-o pipăia cu aerul unui cunoscător, ca să-l împiedice pe Carl să se suie brusc în maşină şi să plece.

— Apropo, Carl... Walijne e îmbrăcată ?

— Ce prostii vorbeşti — zise Carl. — Pe vremea asta ? Puteai să-ţi dai singur seama.

Ochii negri ai lui Carl mai erau, încă, puţin cam voalaţi, după somn, dar omul mirosea splendid, înviorător, a loţiune şi a săpun fin. Mustăcioara i se puse în mişcare cînd gura lui începu să rîdă.

— Da, puteai să-ţi dai singur seama.

— Nu mi-o lua în nume de rău, Carl, dar i-am promis şi tu ştii ce plăcere îi face asta unui copil ca Walijne. Păi ce, copiilor le pasă de vreme ? Şi chiar dacă se strică şi mai rău, tot pot să mă duc cu ea să bem cîte o limonadă, sau pot să intru la un matineu pentru copii. Să nu mă-nţelegi greşit, Carl : pentru voi fac asta. Doar nu-ţi închipui că am bătut atîta drum pe jos, de la mine pînă aici, de florile mărului.

Acesta era argumentul suprem. Fu cuprins de încordare : nu cumva Carl va încerca s-o şteargă ?

— Ai venit pe jos ? — întrebă Carl neîncrezător. — Eşti fraier. Puteai foarte bine să dai un telefon. În fine, acum eşti aici...

— Şi de-aia, Carl, dacă ţii la Walijne şi dacă vrei să-i dăruieşti copilului o zi plăcută, scoate la iuţeală portofelul şi numără bancnotele, pentru că în materie de bani, iubitule, cu toată bunăvoinţa din lume, nu prea sînt în formă. Şi să ştii : chiar dacă s-au închis porţile raiului, Dumnezeu îl vede pe omul bun la suflet, iar intenţia lui e cîntărită cu măsurile vechi şi verificate.

— Hai, — zise Carl, deschizînd portiera. — Am o întrevedere la nouă şi jumătate. — Se vedea că încercă, din maşină, să ajungă iar stăpîn pe firul discuţiei. — Uite bani. Dacă Medusei are să i se

pară că vremea e prea urîtă, dă-i ei banii înapoi. Petrecere frumoasă.

Trînti portiera și porni repede și lin.

— Salutare, măgarule, — șopti celălalt după mașină.

Carl îi dăduse o sumă nebunească, numai pentru că era convins că Medusa are să refuze să i-o încredințeze pe Walijne. Acum are să poată vedea și ea ce mult o iubește el pe fetița ei. „Halal pereche! Regret din suflet, Carl, dar banii ăștia nu-i mai vezi tu niciodată! Consideră-i că reprezintă o pedeapsă pentru înfumurare. Ție totul ți se pare normal. Accepți osteneala și amărăciunea mea, ca pe un lucru la care distinsa ta persoană are dreptul. Dacă din punct de vedere social aș fi fost de calibrul tău, mi-ai fi căzut la picioare, de recunoștință."

Se tîrî spre ușa de sticlă a blocului, dar așteptă înainte de a suna. Rezemat cu fruntea de geamul rece și ud, se gîndi profund. Uitase ceva. Se simți trist cînd își zări chipul oglindit în geam.

— Ce-mi pasă mie cum e vremea... — șopti el, încercînd să pronunțe cu răutate aceste cuvinte.

2

LUĂ ascensorul spre etajul VIII. Carl, cu înclinarea lui spre tot ce e superlativ, nu se simțea bine decît la ultimul etaj, unde priveliștea îți tăia răsuflarea. Mai ales seara, o ghirlandă de lumini minuscule îi entuziasma pe musafiri. Pe glaful lat al ferestrelor, Carl instalase tot felul de aparate pentru uzul oaspeților — și insista pe lîngă ei să le folosească. O enormă busolă marină arăta nordul. O lunetă grea, pusă pe un trepied, mărea totul în chip impresionant, iar un bătrînesc ochean de mare, care se lungea telescopic, cerea,

pentru a viza obiectivele, o mînă foarte sigură și un ochi foarte experimentat. O hartă în relief, atîrnată pe un perete, între două ferestre, înlătura orice îndoială cu privire la locul în care te aflai. Chiar și el, în cursul seratelor date de Carl, observase că de cîte ori privea șirurile acelea, drepte ca lumînarea, de mici puncte incandescente, în timp ce musafirii, degustînd băuturi, se uitau prin aparat, era cuprins de un simțămînt de jenă glacială, care nu ținea mult, pentru că îl apuca foarte repede plictiseala. Simetria perfectă a clădirii construite recent, amplasată cu multă iscusință, se transmitea pînă și cerului ireal de deasupra, de unde nu era însă de așteptat nici o intervenție divină. Ascensorul se opri cu un ticăit; ușa se deschise automat. Vizitatorul trase mai întîi cu urechea la ușa apartamentului lui Carl, apoi apăsă pe butonul soneriei. Așteptă puțintel și sună din nou.

Medusei era să-i cadă coșulețul din mînă.

— Tu, Bernd? Zău, asta-i bună! Credeam că e vînzătorul de ouă.

Bernd îi luă coșulețul din mînă și îl puse jos, în fața ușii, apoi pătrunse în apartament.

— Bună dimineața, Medusa. Firește, arăți și dimineața la fel de îngrozitor. Părul parcă ți-e de capoc... Și ce rochie oribilă porți! Carl cheltuiește prea mult pentru îmbrăcămintea lui personală.

Medusa fugi în camera de baie; cu un ticăit, zăvorul trecu de la alb la roșu.

— Bernd, sper că nu ești beat? — Vocea ei suna cam strident, în încăperea căptușită cu faianță. — L-ai văzut azi pe Carl?

— Da, am vorbit cu el, — strigă Bernd și se tîrî înspre bucătărie, unde scoase din frigider o sticlă cu lapte rece ca gheața și-și umplu un pahar. — Nu știi că ne dădusem întîlnire? Presupun că nu ești în așa hal de nesimțită ca să susții că uitaseși.

Laptele era atît de rece, încît îl durură dinții, dar, încet-încet, Bernd bău paharul pînă la fund. Ca urmare, senzația de foame îi scăzu considerabil.

O auzi pe Medusa cum trebăluiește prin camera de baie. Evident, pisicuța aceasta cochetă se făcea frumoasă, punîndu-și pe ea, dis-de-dimineață, tot ce avea mai încîntător. În sufragerie, Bernd găsi masa nestrînsă. Își tăie o bucată de salam și făcu o inspecție prin camera de zi, care se întindea pe toată lățimea blocului. Carl avea o bibliotecă bogată, cu cele mai noi cărți. Reviste de publicitate, tipărite în condiții grafice foarte îngrijite, zăceau răspîndite peste tot, pe banchetele și fotoliile de culori deschise. Căută prin teancurile aruncate la noroc sub masa de salon, — o masă cu formă intenționat bizară, — scoase ultimele numere din

Mad şi *Playboy* şi şi le puse deoparte, ca să le ia cu el. Carl avea şi o groază de plăci de patefon. Le ţinea şi în colţurile camerei, în teancuri înalte, şi peste cărţi, şi pe sub scaune, într-o dezordine artistică studiată, graţie căreia era imposibil ca prietenii să spargă involuntar ceva cu picioarele sau cu vreo greutate. O investiţie excelentă. Cînd îi mergea bine, cumpăra cărţi şi plăci de patefon, cu gîndul că va fi nevoit la un moment dat să le vîndă. Găsi o placă a lui Harry Belafonte, puse în mişcare platoul şi, cu plicul plăcii pe genunchi, se aşeză pe glaful ferestrei. Privi atent faţa blîndă a negrului cu ochi frumoşi şi cu părul creţ, tuns scurt. Nu era un admirator al acestui artist exagerat, care cînta *Waterboy* extrem de tărăgănat şi de afectat; nu aprecia jazul de tip nou, al cărui adept înfocat era Carl.

Ploaia măruntă se încăpăţîna să continue, iar cerul să rămînă peste tot la fel de cenuşiu; doar în depărtare se vedea un mic grup de nori de un galben-murdar, ca de pucioasă. Bernd deschise o fereastră şi întoarse pînă la maximum butonul radiatorului de sub picioarele lui. Pantalonii începură să scoată aburi; curînd, fu iar în stare să umble pe afară ceasuri întregi, cu deosebirea că banii lui Carl adăugau acum la hoinăreala pură o nesfîrşită gamă de posibilităţi.

Harry Belafonte ieşi din şănţuleţul plăcii, scîrţîind. Medusa veni imediat şi opri picupul.

— Fă-mi plăcerea, Bernd: lasă asta.

Arăta minunat. Rochia colantă şi tocurile foarte înalte dovedeau că avea de gînd să iasă în oraş. Bustul şi-l înfăşurase într-un pulover larg şi ciudat.

— Ai venit cu noaptea-n cap. — Se aşeză pe canapeaua tapisată cu piele albă şi-şi aprinse, cu un gest destul de nervos, o ţigară. — Ce rost avea să vii s-o iei pe Walijne pe o vreme ca asta? Şi e şi pedepsită. N-are voie să iasă din camera ei.

— Am venit prea devreme? Cînd îi făgăduieşti ceva unui copil, se scoală la cinci dimineaţa ca să amintească tuturor ce i s-a făgăduit. Carl a observat şi el adineauri, cu multă pătrundere, că în general copiilor nu le pasă cum e vremea, dar dacă nu mă înşel, şi nu fac asta niciodată, în zare cerul a început să se însenineze.

Medusa îşi încruntă ochii şi se uită pe fereastră.

— Vorbeşti prostii; sînt nori de furtună.

— Da, fetiţo, tot ce se poate, dar ia-mă în orice caz cu tine, pentru că ştiu ce-i stă bine unei femei.

— Ce vrei să spui? — întrebă Medusa, bănuitoare.

Lui îi făcu plăcere s-o vadă că-şi pipăie coada de cal. Bietul ei secret era ameninţat să fie descoperit.

O pereche de ochelari cu lentile puternice! Bernd se sculă în picioare, ca să-și mai taie o felie de salam.

— Pleci în oraș?

Medusa se simți încolțită. Cu un gest energic, își stinse țigara în scrumiera de bazalt.

— Plec îndată și nu poți rămîne aici, Bernd, — zise ea agresiv. — Carl nu admite! — Se sculă și se duse la oglindă, unde, stînd în picioare, începu să se fardeze, demonstrativ.

— Îmi pare rău, Medusa, dar oricît mi-ar plăcea casa asta, fără tine sau Carl e un înveliș fără conținut, lipsit de farmec și de spirit. Spiritul lui Carl și farmecul tău, ca să fiu clar. Vreau numai să știu dacă o lași pe Walijne singură, acum, cînd pleci.

Bernd se uita pe fereastră, dar simți că, în spatele lui, Medusa nu se mai privea în oglindă.

— Ce-ți pasă? Las-o în pace. Știu cum sînt băieții de teapa ta: bețivani, lefteri și veșnic porniți pe ciupeală.

Începu să se enerveze de-a binelea; veni lîngă el privindu-l înciudată. Arăta foarte caraghios: nu se fardase decît în parte. El o privi; ea își întoarse capul spre umbră.

— Ai necaz pe Carl; nu? Dar el cel puțin face o treabă. Carl are mai mult talent în degetul lui mic decît voi toți la un loc.

„Logică tipic feminină", își zise el, „dar asta nu înseamnă că e întotdeauna greșită". Era ușor de înțeles că Medusa făcea apel la numele lui Carl, ca la o formulă magică. Nu se cuvine să vorbești de rău despre un absent stimat, așa cum e Carl. O privi pe Medusa în ochi și văzu pentru prima dată ce culoare au, fără să-i vină pe limbă numele culorii. Probabil că nu se putea exprima decît printr-o perifrază.

— M-a frapat faptul că vorbești la plural cînd mă combați. Așa faci numai cînd ești supărată pe mine? Ai dreptate: în felul ăsta mă cobori la un nivel inferior, ceea ce e mai usturător decît o înjurătură. Dar cuvîntul „bețivan" l-ai plasat greșit. Pe semne că nu știi măcar ce înseamnă, ceea ce pledează în favoarea ta.

O luă de umeri și o împinse cu sila pe un scaun scund. La început, ea se opuse, zvîrcolindu-se, apoi se așeză. Nu înțelesese mare lucru, iar cuvintele lui le luase, într-un fel sau altul, drept un compliment.

— Trebuie să mă mai fardez, Bernd. Dă-mi, te rog, poșeta.

Rutinată, își continuă operația, uitîndu-se în oglinda din poșetă.

Ființa stupidă din fața lui nu corespundea cu imaginea ei de odinioară, din vremea jocului cu fotografiile. Bernd îi atribuise însușiri perverse, dar

în cele din urmă totul se redusese la un machiaj excentric, la îmbrăcăminte îndrăzneață și la atmosfera decadentă din această casă. Îi venea s-o ucidă.

— Medusa, *lonely cat* [1], ești periculoasă cînd te înfurii.

Ea zîmbi o clipă, continuînd să se uite în oglindă. Se simțea măgulită, fericită, cînd putea să cucerească ochii unui bărbat, pentru ca după aceea, la nevoie, să i-i scoată, fără mustrări de conștiință.

El își duse o mînă în fața gurii și vorbi în palmă, pe șoptite. Zgomote și sunete fără înțeles. Avea rîgîieli din pricina salamului ; ar fi vrut s-o întrebe dacă n-are în casă ceva de băut.

— Știi, Medusa, pe vechii tăi prieteni și cunoscuți nu trebuie să-i tratezi ca pe niște cîrpe, chiar dacă există, poate, motive. Ani de zile noi am trăit cot la cot cu tine, împărțind cu tine frățește și patul și pîinea. Sau ai uitat asta ? Ce-i drept, mi se face și acum greață cînd mi-aduc aminte cum am tras la sorți care din noi să se ducă să te vadă la maternitate, dar asta numai pentru că nu voiam să se știe cine e tatăl copilului ; și totuși ne-am dus în fiecare zi, cu fructe și cu reviste. Timp de zece zile ; zău așa, asta e credință adevărată. Cîrciu-

---

[1] Pisicuță singuratică (engl.).

marii au rămas țuț văzînd că niște derbedei infecți, ca noi, sînt în stare să facă un asemenea gest.

Medusa îl privi țintă. Pila de manichiură, pe care o mînuia, îi luneca mașinal, cît era de lungă, încolo și încoace, peste unghii. El avu impresia că din atitudinea ei începe să radieze un început de panică, dar nu se grăbi să tragă o concluzie. Medusa putea oricînd să-i mai telefoneze lui Carl. Bernd se înșelase și de data aceasta în privința ei.

Făcu descoperirea că nu vorbește cu ea aspru sau strident, ci destul de molcom și de convingător. Un timbru pe care el nu și-l putuse descoperi pînă atunci în voce. Îl năpădi o senzație cu totul nouă. Fără îndoială, vorbea pentru prima dată cuiva fără ocol, spunînd ceea ce credea că trebuie să spună. Cu toate că interlocutorul nu era decît Medusa, iar conversația era lipsită de importanță, faptul că putea vorbi sincer, fără menajamente, îi provocă amețeli. Se simți invulnerabil. Își zise că dacă această stare ar fi permanentă sau dacă i-ar reveni în toate situațiile grele, ar putea să iasă basma curată și în convorbirile cu creditorii. Se hotărî să continue, cu toate că exista riscul de a-l pierde pe Carl ca relație utilă și de a dobîndi în loc un dușman răzbunător.

— Medusa, nu-ți iau în nume de rău că ai preferat un tip reușit și cu mașină. Care din noi s-ar fi însurat cu tine, chiar dacă ar fi avut banii ne-

cesari ? Pentru Carl erai ideală. Cu părul tău lung şi ciufulit, printre toate femeile tunse pe care le cunoştea, i-ai atras atenţia, ca o senzaţie încă negustată, şi în plus erai şi destul de ambiţioasă ca să-ţi priască felul lui de viaţă.

Medusa îl întrerupse, strîngînd cu putere în mînă pila de unghii, ca pe un pumnal.

— Ce ştii tu despre relaţiile mele cu Carl ? Am ţinut la el, iar el s-a purtat foarte drăguţ cu Walijne. De ce aduci vorba mereu de banii lui ? Banii nu mă încălzeau. Carl cîştigă bine, dar nu pune deoparte ! E groaznic de risipitor.

— Medusa, noroc că acum îi aparţii lui Carl cu acte în regulă, altminteri te-aş strînge în braţe şi ţi-aş fereca gura cu o sărutare de oţel. Parcă te văd plecînd, cu Walijne ghemuită pe banca din spate a maşinii, ca o valiză. Ai fi dorit să-ţi laşi copilul acasă, dar maică-ta n-a vrut nici în ruptul capului să facă pe dădaca.

Medusa explodă într-o criză de plîns sfîşietoare. Îşi acoperi faţa cu mîinile, dar nu înainte de a-şi fi pus în siguranţă poşeta. Coada de cal blondă îi căzu pe umăr, iar picioarele i se încrucişară copilăreşte, cu genunchii uşor depărtaţi, lipiţi de rochia strîmtă, care lunecă încetişor în sus, peste ciorapii de nylon bine întinşi. O planşă din *Esquire* ; o *callgirl* care ispiteşte un client ; fata depravată, la sosirea într-o casă de rendez-vous.

Întindea o capcană ? Încerca să-şi refacă prestigiul pierdut, etalîndu-şi în public slăbiciunea şi nenorocul ? Sau o copleşise într-adevăr trecutul, iar cuvintele lui sunaseră ca cele ale unui şantajist, care nu-şi lasă victima în pace nici după ce a plătit ? Drama aceasta se cerea cercetată ; merita osteneala.

Bernd se lăsă în genunchi în faţa Medusei şi îi cuprinse gleznele, pe care începu să le dezmierde, mergînd în sus, pînă ce mîinile i se opriră în îndoiturile picioarelor, în spatele genunchilor. Un gest tandru, care putea să însemne prietenie, dar care includea şi posibilitatea de a-şi satisface numaidecît o dorinţă violentă şi nesăbuită.

Medusa folosea un parfum amărui, care nu prea i se potrivea, dar izul ei familiar, alcătuit din miros de transpiraţie şi din mirosuri de bucătărie, pe care pe vremuri îl lua cu ea de la *snackbar*[1]-ul unde lucra şi îl aducea în magazia lor plină de frig şi de curent, Bernd nu-l mai găsi la ea. Constatarea nu-l dezamăgi, dar nici Medusa nu-i mai răscolea simţurile. Dorinţa de a-i dezmierda picioarele mai departe, pînă la cutele strîmte, redate clar de rochia colantă, şi-o putu stăpîni fără nici o osteneală. Iar despre sărutare nici nu putea fi vorba. L-ar fi scîrbit şi n-ar fi avut nici un rost.

[1] Bufet (engl.).

îi lăsă genunchii în pace şi, cu un gest blînd, îi trase mîinile de pe obraz. Medusa plînsese, nu se prefăcuse ; acum mai suspina. Bernd găsi în poşeta ei o batistă. Medusa începu să-şi tamponeze cu băgare de seamă ochii ; batista se umplu de rimel albastru. Bernd se duse înapoi la fereastră, ca s-o lase pe Medusa să-şi refacă fardul. Jos de tot, sub el, pe asfaltul sclipitor, lunecau automobile miniaturale. Verdele copacilor şi peluzelor era proaspăt şi sănătos. Cartierul acesta, situat departe de fumul şi puroiul din centru, părea modern şi salubru, dar dădea semne certe de dărăpănare. Unele uşi nu se mai închideau, în tencuiala pereţilor apăruseră găuri şi crăpături, unele prize electrice albe, frumoase, atîrnau de o sîrmă, iar pe faţadă vopseaua în culori vii de sub ferestre începuse să se scorojească. Răul cel mai mare, deocamdată ascuns pentru un observator superficial, abia avea să vină : o singură vară caniculară şi numaidecît după aceea vreme umedă de toamnă, şi dărăpănarea va fi un fapt public.

Bernd îşi supse degetele şi numără bătăile ceasului de perete din hol. Zece. Cîte nu se pot întîmpla în cîteva minute ! O femeie e cuprinsă de deznădejde. El, care îşi adună forţele pentru o nouă zi murdară, e primejdios cît doi. A fost demascată o minciună şi a fost trîntit la pămînt un scuipat, din care s-a extras o nouă doză de curaj

şi de disperare pentru această existenţă scurtă şi fără valoare. Iar sinceritatea a fost redescoperită. Fenomenul are loc în cuvinte şi în gesturi, iar adevărul şi minciuna par să nu aibă absolut nici un amestec. O superdimensiune, cu alura unei studente. Un lux pentru oamenii cu existenţa asigurată. Priveşte-i ! Oamenii sinceri sînt foarte conştienţi că sînt aşa. Îşi speculează sinceritatea şi cer dreptul de a-şi spune părerea.

— Ştii asta, Medusa ?

Suflă pe geamul ferestrei şi scrise cu litere frumoase de tipar GOD [1], iar dedesubt, numărul simbolic 333. O linie şi... se născu o problemă de scădere.

— Rezultatul îl las pe seama ta, Medusa. Eu am să-l aflu pe altă cale.

Se întoarse. Medusa ridică privirea spre el.

— *Sorry* [2], Bernd. Nu m-am putut stăpîni. În ultima vreme sînt cam nervoasă.

„Iată motivul că s-a întristat“, — îşi zise el, înciudat. — „Nu că m-am purtat eu urît. Era ea nervoasă“.

Acum arăta foarte tînără, dar totuşi maturizată. Maturitatea unei femei măritate. Se sculă în picioare, hotărîtă.

[1] Dumnezeu (ol.).
[2] Îmi pare rău (engl.).

— Bernd, atunci ia-o pe Walijne cu tine. Eu sînt nevoită să plec. Unde o duci ?

— Dacă nu încetează ploaia, ne ducem undeva unde să putem sta jos şi la un film pentru copii. Rulează mai multe.

— Bine. În orice caz, la trei sînt acasă.

Începu să umble de colo pînă colo, aferată, deretìcînd ca o mamă de familie.

— Medusa, faptul că o laşi pe Walijne să iasă cu mine se datoreşte convorbirii noastre ?

Medusa se opri brusc din dereticat şi se uită la el, gînditoare.

— Cred că ai dreptate, Bernd. Poate că Walijne a fost pînă acum lipsită de multe lucruri. Mai vorbim noi despre asta.

De fapt, ce urmărise el ? Totul, numai asta nu. Scînci. Tonul de camaraderie, — camaraderia bucuriilor şi necazurilor împărtăşite, a nopţilor muncite împreună şi a permanentei lipse de bani, — era inutil. Ceea ce se petrecuse cîndva nu avea nici o legătură cu anturajul acesta, *clean* [1] şi luxos. Dacă ea vrea să continue vechile relaţii, trebuie să facă sacrificii importante. Dacă ţine să-l păstreze ca prieten al casei, să-i acorde recunoştinţă şi atenţie. De fiecare dată cînd vine el, ea să scoată un chiot puternic. Să facă risipă de

[1] Curat (engl.).

invitaţii pentru mese şi petreceri. Acesta era preţul pe care îl cerea el. Un fel de prostituţie.

— Mă duc să ţi-o aduc pe Walijne, — îi întrerupse Medusa meditaţiile. — Nu ştiu dacă avem cafea. Du-te de vezi. Şi plecă din cameră.

Bernd auzi glasul Walijnei. Un glas subţire, vesel, înăbuşit de uşa închisă şi întrerupt de glasul Medusei, care încerca s-o astîmpere pe fetiţă. „Femeile sînt fiinţe ciudate“, îşi zise el. „Îşi pot dezmierda copilul, fără remuşcări şi cu cea mai deplină seninătate, cu aceleaşi mîini cu care numai cu puţin înainte mîngîiaseră indecent pe un străin.“

N-avea nici un chef de cafea. Sculatul devreme putea să-i frîngă într-o bună zi gîtul. Gustul leşietic nu-i venea numai de la lapte şi de la salam. Repede şi fără zgomot, parcă lunecînd, se duse spre mobila-bar şi-i lăsă capacul în jos. Alese vodcă, pentru că aceasta avea faima că nu lasă nici un miros în gură. Îşi turnă două păhărele rase şi le goli la iuţeală, puse sticla la loc fără nici un zăngănit şi închise capacul. În trei salturi fu iarăşi la fereastră. Nu se întîmplase nimic. Îşi stăpîni senzaţia de agitaţie, produsă de faptul că băuse repede.

— Nu-i nici un păcat, — şopti el. — Pentru mine, acum este ora prînzului. Am umblat ceasuri întregi. Dacă fac abstracţie de ora oficială, în

această clipă mii de oameni iau un aperitiv. Mii de oameni îl iau cu alții ; eu l-am băut singur. O experiență dezamăgitoare, bună de repetat numai cînd n-am încotro sau cînd mi se ivește posibilitatea de a proceda așa cum am procedat.

Auzi deodată vocea Walijnei în hol. Călca pe parchet cu zgomot, dar repede. Cîți prieteni buni și cîți membri ai familiei n-or fi făcut, cu un zîmbet de milă, observația că mititica face mult zgomot și tapaj ?

— Bună dimineața, nene Bernard, — exclamă ea, intrînd tîrîș-grăpiș în cameră, surprinzător de repede. — Ai venit să mă iei ?

Iat-o. Căpșorul acesta blond și fața atît de fericită. Nu e de mirare că un musafir nedibaci făcuse observația că Walijne seamănă vădit cu el.

— Da, Rin-Tin-Tin, — zise el, numind-o cu porecla ei mai veche, statornicită ca urmare a admirației ei pentru cîinele sprinten și inteligent care juca în filme.

Medusa era cu haina pe ea.

— Am telefonat după un taxi. O îmbraci tu ? Eu trebuie să plec. Să-nchizi bine ușa, Bernd.

— *Oké*[1] — zise el. — *Oké*. Hai, șterge-o. Îmi pare bine că nu te mai temi în legătură cu tacîmurile tale de argint.

Medusa o sărută pe Walijne în fugă și plecă.

— Unde mergem ? — se alintă Walijne, ghemuindu-se strîns lîngă el, cu cea mai atentă grijă ca atelele ortopedice de oțel, pe care le purta la picioare, să nu-l stingherească.

[1] Foarte bine, în regulă (engl. amer.). — Ortografia este a autorului. Americanii preferă ortografia *O.K.*

3

— NU ţi se cere decît să fii silitoare, muncitoare şi ascultătoare, Walijne. Uite, prinde.

Îi azvîrli o portocală, pe care o adusese din bucătărie. Aşa cum stătea ea acum, cu picioarele ascunse de masă, era o fetiţă drăguţă. Părul blond, aproape alb, sălta şi juca. De pe faţa îngustă, ochii mari, foarte albaştri, priveau veseli şi chiar cu oarecare ironie. Gura nostimă stătea un pic deschisă, dornică de plăceri. Între dinţii albi îi sclipea saliva. Încă înainte de a se naşte, zburdase şi se mişcase cu putere. Mai putea şi acum

să ia, cu o remarcabilă mlădiere, într-un joc născocit chiar de ea, curbura unui copil nenăscut. Stînd nemişcată pe podea, îi chema pe cei mari s-o vadă şi numea jocul acesta „cocuţa vrea o surpriză". Cei din jur stăteau serioşi, dar ea continua şi stăruia pînă ce zăngăneau monezile.

Această înclinare spre şantaj îl liniştea. O recunoscuse ca pe ceva foarte familiar, ca pe o caracteristică a sa proprie.

— N-ai nişte pantaloni, ca să-ţi acoperi fiarele alea ? — o întrebă el.

Ea trecu repede prin faţa lui, aproape dansînd, şi se duse în odăiţa ei. Urmă un vacarm grozav. Apoi, după ce Bernd o mai îndemnase să-şi pună pe ea un pulover cu culori ţipătoare, fetiţa arăta ca o ştrengăriţă zburdalnică sau ca o lustragioaică elegantă.

— Sîntem gata, Walijne ?

O sili să-şi mai pună şi o jachetă şi-i interzise să ia cu ea lopăţelele şi găleţelele.

— Acuşi-acuşi oboseşti şi trebuie să mă car eu cu ele. Dacă vrei să te joci cu nisip, iei de la alţi copii tot ce-ţi trebuie.

— Nene Bernard, ai cam băut ; nu ? — zise ea deodată. — Am mirosit eu, să ştii, dar am fost cuminte şi nu i-am spus nimic lu' mămica. Altminteri ieşea tărăboi.

„Influența lui Carl", — constată el. „Pe semne că le terorizează, nu glumă, pe astea două, cu accesele lui de furie."

— N-am băut nimic și chiar dacă aș fi băut, nu-ți dau voie să te amesteci. Nu mă duc să mă plimb cu tine ca să-mi aduc aminte mereu de niște oameni plictisitori.

Mai făcu încă o dată ocolul întregii case și închise ferestrele deschise. În dormitorul lui Carl și al Medusei își lipi o clipă obrazul de așternutul patului nefăcut.

„Dacă în partea asta a dormit Carl, e dezgustător", — își zise el. „Nici un om cu scaun la cap nu m-ar crede." Scotoci ambele noptiere și găsi un browning mic, cu sclipiri albastre. Cîntări arma în palmă, mirosi țeava și încercă să-i scoată magazia. „Ce laș !" — își zise. „Oare ar îndrăzni să folosească arma dacă ar prinde-o pe Medusa făcînd dragoste cu mine ?"

Fluieră ușor printre dinți și întoarse magazia, lăsînd să-i lunece cartușele în palmă. Căută cartușe de rezervă, dar nu găsi. Azvîrli în tubul de gunoi cartușele găsite. Acum totul era în ordine. Primejdiile fuseseră înlăturate, iar atacurile posibile, împiedicate. Nu-i mai stătea în cale nimic pentru ca să plece.

Încuie cu grijă ușa de la intrare și văzu că Medusa îi lăsase vînzătorului de ouă un bilet în

coșuleț. Cu pixul prefăcu „zece" în „patruzeci și șapte" și adăugă : „dacă ai de vînzare și unt de frișcă, te rog să-mi lași zece pachețele. Fii bun și distruge imediat biletul acesta. Socoteala trimite-mi-o la sfîrșitul lunii !"

— Ce faci ? — întrebă Walijne, care intrase în ascensorul deschis.

— Jură-mi că n-ai să spui nimic, nimănui !

Fetița întinse mînuța în sus, cu pumnul strîns. Se prăpădea de rîs. Era o adevărată încîntare să provoci un asemenea rîs. Walijne se îndoise mult din șale și își apăsa cu un braț diafragma, ținînd gura deschisă, într-un chiot mut.

Ascensorul porni ; Walijne îl apucă îndată de mînă pe Bernd.

— Și ție ți-e frică să nu te prăbușești într-o zi pînă jos ? — îi șopti el la ureche.

Ea dădu din cap că da, fără un cuvînt.

Jos, în holul blocului, întîlniră o cucoană mai în vîrstă. Era îmbrăcată extravagant, numai paiete și bucle, și avea o voce plăcută, extrem de politicoasă.

— Bună dimineața, Walijne, te duci la plimbare cu... — și îl privi pe Bernd.

— Cu amantul doamnei, da, și nu puneți mîna pe ea, să nu-i dați vreo boală molipsitoare.

O trase repede pe Walijne după el. Afară, pe stradă, îi șopti :

— Se mai uită după noi ?

Pe Walijne o amuzase enorm. Întoarse capul, cu băgare de seamă.

— Se uită după noi, nene Bernard, — îi răspunse ea, şoptit.

— Atunci trebuie să căutăm s-o ştergem ca fulgerul.

Se ţinu fără greutate după el, în salturi ciudate, stîngace. Se adaptase perfect. Pesemne că infirmitatea n-o mai stingherea la joacă.

Ploaia măruntă îi învălui pe amîndoi.

— Frica e universală, — mormăi Bernd ca pentru el.

Îi plăcea să se plimbe şi să-i vorbească Walijnei, cu toate că ea, poate, nici nu avea cum să-l audă. Asta spulbera o parte din zădărnicia care îl făcea să sufere cînd stătea de vorbă cu spaţiul gol înconjurător. Cu precizie fotografică, se văzu pe sine însuşi cum merge cu fetiţa. O copilă delicioasă, care ţopăia, plină de încredere în el, dar care îşi începea viaţa în infirmitate. Iar el, în pantaloni de balon şi haină de piele, înconjurat de dispreţ şi trăind într-o singurătate goală, complet goală. „Nimeni nu ştie cît de pierdut şi de inutil mă văd pe mine însumi. Cele două emisfere de Magdeburg, dacă sînt bine îmbinate şi dacă faci abstracţie de toarte, au ca rezultat o realitate sferică. Cine vrea să schimbe ceva, trebuie să sucească robinetele, să plece de pe corabie şi să se scufunde cu alta."

Plăcile sclipitoare ale pavajului trotuarului şi asfaltul părţii carosabile a străzii, îndrăzneţele scări vitrate şi şăgalnicele statuete de bronz, înfăţişînd copii care se joacă, aşezate în faţa blocurilor, veniră spre el, se opriră şi făcură front. Un miraj ireal, care avea să continue pînă în piaţa cu circulaţie intensă, în timpul plimbării lui singuratice cu fetiţa. Nicăieri nu se zăreau pietoni pe care la nevoie să-i poată întreba pe unde s-o ia şi cărora să le poată atinge pe furiş pardesiurile ude.

Walijne sărise pe o peluză gazonată şi era preocupată acum de culesul unor floricele albe. El o aşteptă cu răbdare, aşa cum aşteaptă proprietarii de cîini, în linişte, cu tot calmul.

— Nene Bernard !

Veni voioasă spre el. Ploaia îi lipise de obrăjor părul blond. Faţa ei părea că pluteşte pe nişte curenţi de aer invizibil.

— Vrei să mi le păstrezi ?

Îi dădu o mînă de floricele fără valoare, culese dezordonat. La ambele capete ale buchetului ieşeau, mai lungi, cozile.

— Poţi să le ţii şi în mînă, să ştii, dar trebuie să le fereşti bine.

Bernd găsi un plic vechi, vîrî în el florile și încercă să-l lipească.

— Am să le ascund, — zise el, apucînd-o de mîna udă. — Dacă se ivește vreo primejdie, le scoatem la iveală și le dăm cuiva. Nu sînt mulți oameni care să poată rezista unei asemenea oferte.

În acest timp, își continuau drumul, dar încet. Walijne manifesta mare interes pentru tot ce vedea. Lucrurile obișnuite erau interesante, iar cele neobișnuite necesitau explicații peste explicații. Ceea ce îl depărta de lucrurile mari care aveau să se întîmple. Îl ținea sus, în ape stătute și dușmănoase.

— Te duci des la doctor ?

— Nu. Zilele astea mă duc iar, dar acolo aștepți atîta... și mămica mă lasă întotdeauna singură, pentru că are treabă.

— Și doctorul, cînd te vede, ce zice ? Te doare ce-ți face ?

Presupunea că o vizită medicală e totuna cu durerea, ceva alarmant și neplăcut. Dacă fetița e controlată cu regularitate, mai are o șansă.

Walijne nu-i răspunse. Îi atrăsese atenția un stîlp de semnalizare de incendiu ; izbuti chiar să se cațere călare pe stîlp, bălăngănindu-și ghetuțele. Cîrligele aparatelor ortopedice deveniră astfel vizibile. Era neastîmpărată. Orice lucru trebuia ea să-l miroasă și să-l pipăie. Bernd se gîndi să ia

autobuzul, dar Walijne se încăpățînă să ceară tramvaiul. Așteptară într-o stație de tramvai, unde era o gheretă de lemn, de modă veche : un acoperiș baroc, pus pe un șopron greoi, iar în șopron, bănci de trestie. Îi dădu Walijnei cîțiva gologani ca să se joace cu cîntarul de lîngă gheretă. Era o liniște mormîntală. Ploaia clipocea în canalul care despărțea de oraș pădurea. O pasăre stingheră trecu în zbor razant, atingînd șinele de tramvai, care aici, în cartierele mărginașe, nu erau încă înglobate în pavaj.

— Walijne, hai să luăm un taxi.

Walijne n-avea chef de taxi.

— Vreau cu tramvaiul, — zise ea. — Cînd merg cu tramvaiul, atunci... — Se gîndi adînc, dar nu spuse nimic.

Stăteau amîndoi pe platoul cîntarului, cînd cineva îl bătu pe umăr pe Bernd. Se întoarse instantaneu. Era Louis. Îi văzu și mașina peste drum: o mașină americană mare, de tip învechit. Portiera era deschisă. O femeie tînără, aplecată pe jumătate spre exterior, se uita la ei. Cu siguranță că Louis mersese încet și nu folosise frînele aproape de loc, altfel s-ar fi auzit. Spera, pe semne, să dea o lovitură, luînd prin surprindere un client.

— Bani, — zise Louis. — Nimic altceva decît bani și nu mai vorbim de asta.

La lumina zilei arăta foarte vulgar ; purta o canadiană, cu o insignă pe rever. Îşi înfipsese mîinile enorme în şolduri, împingînd pulpanele canadienei spre spate, aşa încît toracele masiv i se încordase în mod impresionant. Louis nu se uita la Bernd, ci, aproape încurcat, în jos, ca şi cum i-ar fi fost ruşine şi totodată ca şi cum de fapt problema aceasta nu l-ar fi privit de fel. Bernd cunoştea figura : făcea parte dintre trucurile cîrciumarilor prosperi, care n-au nevoie de nimeni ca să le mături gunoiul. Chiar dacă ai cu ei ani de zile relaţii cordiale, ei rămîn aceiaşi bătăuşi periculoşi. Calmul lor este aparent ; încet, dar inevitabil, tot se înfurie. Respiraţia lui Louis începuse să se accelereze. O catastrofă părea foarte apropiată.

— *Sorry,* Louis, trebuie să mă duc cu fetiţa asta la doctor. Aşteptăm tramvaiul aici. Nu vezi ? Poartă aparate ortopedice.

Walijne se uitase scurt la ei, dar spectacolul nu i se păruse destul de amuzant. Se distra aruncînd pietricele în canal.

— Nu mă priveşte, — zise Louis.

Continua să se uite în jos, dar o mică mişcare dădu de bănuit că se pregăteşte să ardă o palmă.

Bernd reacţionă automat şi făcu un pas înainte. Cu cît se afla mai aproape de Louis, cu atît

acesta avea mai puţin loc să lovească. Deodată îşi vîrî mîna în buzunar şi scoase tot mărunţişul.

Pe Louis îl trădă propria sa meserie. Cunoştea perfect de bine tehnica intimidării, dar cînd zăngăneau bani, îşi pierdea forţa de concentrare hipnotică şi se uita. Erau vreo trei florini. Louis apreciase suma dintr-o privire.

— Nu ajunge, — zise el, calm.

— Dă-i un toc de bătaie, Louis, — strigă deodată femeia din maşină.

Sunase neobişnuit de vulgar. Pesemne că era o tîrfă ordinară. La Louis nu se putu vedea nici o reacţie. Femeia îl lăsa complet indiferent. Avea voie să meargă cu el în maşină, dar numai pentru ca el să nu se plictisească. Louis avea faţă de aceste femei exact aceeaşi comportare ca şi faţă de clienţi, numai tonul era mai aspru.

— Ăştia-s toţi, Louis. Sper că ne laşi ceva bani de tramvai. Nu poţi să-i faci fetiţei ăsteia figura s-o laşi să meargă pe jos. Săptămîna viitoare mai fac rost de ceva şi viu la tine.

Îl apucă pe Louis de braţ, — un braţ greu, dar docil, — şi-i strecură banii în mîna mare şi uscată.

— Nu uita banii de tramvai, Louis.

Spera ca trucul să prindă ; deodată îşi dădu seama, tulburător de limpede, că va încasa palma. Louis se întoarse şi se uită în sus, ca şi cum de

firele electrice ar fi fost atîrnate tarifele tramvaielor. Lăsase să-i lunece banii în buzunarul lateral al jachetei, dar vîrî mîna înapoi, scoase un pumn de bani şi îi dădu lui Bernd un florin.

— Săptămîna viitoare restul? Bine, — zise Louis calm. — Las' că te găsesc eu.

Făcu un gest rapid şi rutinat şi lovi o dată.

Situaţia era clară. Aceasta fusese palma introductivă, dată cu stînga. La mîna dreaptă Louis purta două inele voluminoase, grele, de aur, cu nişte pietre mari şi periculoase.

Louis se duse înapoi, la maşina mare americană, foarte calm şi cu capul plecat, pentru a se feri de ploaie; porni fără zgomot şi se depărtă.

Walijne urmărise scena cu toată atenţia. Stătea, albă de mînie, pe marginea trotuarului, de cealaltă parte a şinelor. Îşi agita de zor mînuşiţele.

— Răule! N-ai voie să-l baţi pe unchiul Bernard! — ţipă ea, iar vocea i se poticni în gît.

Bernd bănui că, la plecare, Louis îl va urmări prin oglinda retrovizoare şi-şi ţinu dramatic capul în mîini.

— Te doare, nene Bernard? — întrebă Walijne, cu un ton plin de duioşie, încolăcindu-şi braţele mici în jurul capului lui.

Bernd se aşezase pe platoul cîntarului; se simţea slăbit şi mai tremura încă, de frică. Palma

venise cu putere, dar el ştiuse s-o prindă pe tîmplă. Şterse cu batista cîteva picături de sînge. Nu era nimic grav.

Încet-încet îşi reveni. Walijne era cît se poate de tandră cu el. Culese buchete de iarbă udă şi i le puse pe genunchi, ca şi cum ar fi fost vorba de cine ştie ce buruiană cu puteri irezistibile.

„Mizeria acestei lumi nu e dată oamenilor fără Dumnezeu. Cine e tare, loveşte, iar slabului îi lipseşte puterea să fugă." Îi vorbi pe şoptite Walijnei, dezmierdîndu-i părul moale şi ud. Ar fi vrut s-o ia în braţe şi să izbucnească într-un plîns sfîşietor, în văzul lumii. „Nici un om nu e în stare să trăiască mult timp absolut singur în zona periculoasă. Această existenţă eroică nu procură decît dispreţ." Bernd nu se putea aştepta decît la feţe arogante, cînd se va afla că o folosise pe Walijne ca argument împotriva unui patron de cafenea, care îi ceruse să-şi plătească datoria. Îşi dezlegă un pantof şi scoase din ciorap bancnota pe care i-o dăduse Carl. Mărunţişul nu era o pagubă importantă. Se auzi un fluierat: venea tramvaiul. Aducea miros de oţel ud şi avea geamurile aburite.

Walijne se aşeză lîngă fereastră şi începu să facă mici desene pe geamul aburit. Copiii de vîrsta ei călătoresc întotdeauna în genunchi pe banchetă, dar pe ea ar fi durut-o, din pricina atelelor. Nu

ştia că se poate sta mai bine şi nici nu ceru să stea pe genunchii lui.

— Walijne, se mai vede ceva ? — întrebă el, arătîndu-şi fruntea.

— Nu, zău, a trecut, aproape de tot.

Walijne îi arătă cît de mică era rana şi cu asta problema se încheiase pentru ea. Îşi roti privirea prin compartimentul în care se aflau. Nu mai era nimeni. Numai în compartimentul din faţă călătoreau doi oameni mai în vîrstă. Privi cu admiraţie băncile de rotan [1].

— Avem şi noi un cufăr de rotan, — îi aduse ea la cunoştinţă, apoi se puse să se uite pe fereastră, strîngîndu-şi între genunchi mînuţele ude şi reci.

Taxatorul veni la ei. Bernd plăti, dar celălalt rămase locului.

— Cum mai merge ? Aţi mai ajuns cu bine acasă ?

Vorbise tare, ca să acopere huruitul roţilor.

Bernd îl privi pe taxator în faţă : un bătrîn miop, care purta ochelari cu ramă metalică. Faţa palidă îi era brăzdată de numeroase vinişoare umflate ; gura încadrată de riduri îi zîmbea cît

[1] Plantă exotică, ale cărei crengi se folosesc pentru împletituri.

se poate de prietenos. Bernd, cu toată bunăvoinţa din lume, nu-şi putu aminti cine e omul acela.

— Nu mă mai cunoaşteţi ? — întrebă conductorul ; părea mirat sau dezamăgit. — Am băut împreună un păhărel la Lelieveld. A fost foarte plăcut.

— Îmi pare rău, — zise el. — Nu trebuie să te duci în faţă ca să conduci tramvaiul ? Se pot întîmpla cele mai mari nenorociri.

Îşi alătură mîinile, întinse palmele, imitînd o carte şi îşi plimbă uşurel capul încolo şi înapoi, ca şi cum ar citi cu atenţie. Mai departe nu îndrăzni să împingă lucrurile, cu toate că nu-l bănuia pe omul acela în stare să-i dea jos din tramvai, dar mai aveau prea mult de mers ca să rişte o experienţă. Conductorul se retrase, dînd din cap.

Probabil că fusese cîndva atît de beat, încît chiar şi cafeneaua îi pierise din memorie. Nu-şi amintea de numele Lelieveld. „N-a venit vremea pentru reorganizarea generală ? Prea tîrziu ; numai mobilizarea şi o apărare puternică mai pot salva ceva.“ Se simţi putred şi fu mulţumit de ploaie, acea nostalgie mută, un excelent camarad. Era semnalat ca un cîine tărcat ; dar printre pete nu se puteau descoperi şi culori vii ? „Pot fi atacat fără teamă de pedeapsă şi ziua nămiaza mare şi toţi ar sta şi s-ar uita zîmbind.“

— Tatăl nostru, — se rugă el pe șoptite. — Fă ca distanța mea de frînare să nu fie prea lungă. Împiedică, prin îndurarea Ta, o ciocnire fatală. Dacă pot alege, dă-mi-o pe Walijne cu mine, în refugiu. Îți făgăduiesc să nu-l caut în țări depărtate. Nu vreau decît să mă stabilesc într-o colonie din zona mlăștinoasă sau în zona lacurilor, în Biesbosch. Am să respect hotarele. Facă-se în sfîrșit voia Ta, după care rîvnește a mea.

Trecură într-un vagon galben rapid, care goni în continuare și aproape fără oprire, spre plajă, spre mare.

4

CAPUL de linie al tramvaiului era într-o piață mare, cu spații de parcare întinse. Pe peluzele gazonate, printre straturile de flori întreținute cu îngrijire, fîntînile aruncau în sus, în ploaie, o groază de apă. Piața era înconjurată de baruri, dancinguri și hoteluri, care își lăsau firmele de neon să ardă și peste zi. În clipa aceea, piața era absolut goală, afară de un singur pieton, care însă, firește, nu putea să creeze animație. Cele cîteva autovehicule parcate erau dubițele furnizorilor. În piață și în jurul ei, anumite lucruri evocau jocurile de noroc, înotul și flirtul,

adică plăcerile estivale. Clădirile, de gresie sau de granit, erau împodobite cu turnuri, cupole, ornamente excesive (în care domina sirena mării) şi aveau parasolare în faţa unor ferestre mari, arcuite. În zilele cu soare şi cu vînt de mare se simţea aici tot mirosul greu al nisipului, dar marea îşi făcea şi acum cunoscută prezenţa, printr-un spaţiu liber în spatele cupolelor celui mai mare hotel, care ocupa latura dinspre mare a pieţei. Bernd rămase locului, nehotărît, cu Walijne de mînă, în mijlocul acestui spaţiu imens.

— Dacă te duci acuma să te joci în nisip, în scurt timp ai să arăţi ca dracu'.

— Ba, am să bag de seamă, — răspunse Walijne, iar glăsciorul ei, deşi repezit, dovedea judecată. — Am să mă aplec tare de tot. — Îi arătă cum. — Uite-aşa.

— Mergem mai întîi să mîncăm ceva. Ce vrei : cartofi sau o crochetă ?

— *Patates frites* [1], dar de fapt *daddy* [2] nu mă lasă. Zice că mă murdăresc.

— N-avem treabă cu Carl. El să aibă grijă numai să nu mori de foame şi de frig ; încolo, Carl e cu totul de prisos. Creşterea ta o iau asupră-mi. — O întoarse pe Walijne către el şi

[1] Cartofi prăjiţi (fr.).
[2] Tăticu' (engl.).

o sili să se uite în sus, în ochii lui. — Vorbeşte despre el numai cînd n-ai încotro, dar să nu-i mai spui niciodată *daddy* cînd sînt eu de faţă. Cuvîntul ăsta, el singur, e de-ajuns ca să se simtă miros de surogat. Carl a fost nevoit să te ia ca supliment, cînd a luat-o pe *mammie* [1]. Cînd ai să creşti mai mare şi n-ai să mai depinzi de alţii, ca acum, să vii la mine şi am să-ţi spun precis de ce. Ai să-i datorezi în vecii vecilor recunoştinţă lui Carl, pentru că a creşte cu copil înseamnă, oricum, un sacrificiu financiar, dar mai mult nimic !

— Mă ciupeşti, — zise Walijne, speriată. — De ce mă cerţi aşa ? Că doar am fost cuminte. — Buza de jos îi tremura, de îngrijorare.

Fu cuprins din nou de o adîncă mîhnire, care i se aşeză în gît, înăbuşindu-l. Numai copila aceasta părea că simte unde încetează gluma. „E o clipă fără echivoc. Să ştii ce ai pierdut, se pare că nu e de ajuns. Să fii confruntat mereu cu trecutul pierdut, asta-i totul. Nu încap scuze cînd e vorba de fapte consumate, de lucruri care au devenit irevocabile." Totuşi, nu-i convenea să se bage de seamă că e tulburat şi se lăsă pe vine în faţa Walijnei.

— Hai, n-am vrut. Mergem să mîncăm ceva bun.

[1] Mămica (engl.).

Walijne fu încîntată de un *snackbar* deschis, pe strada plină cu crom și neon. Scara era presărată cu pungulițe murdare ude. Mîncară fiecare cîte o crochetă, apoi Walijne ținu neapărat să facă ceva într-o toaletă publică, splendid placată cu faianță și care stătea cu ușile larg deschise. Robinetele nichelate și lavoarele albe exercitau asupra ei o irezistibilă forță de atracție.

O luară pe unul dintre numeroasele drumuri care traversau piața și se uitară la vitrinele magazinelor de sezon, iluminate vioi în galeriile întunecoase. Îi cumpără Walijnei o scoică mare cu vîrfuri ascuțite, a cine știe cărei moluște exotice, apoi o puse pe fetiță să asculte în scoică zumzetul propriei sale circulații sanguine, în care Walijne recunoscu numaidecît mugetul mării. Se gîndi s-o ducă întîi la acvariul marin. Puloverul ei era ud și devenise greu, dar Walijne începu să facă nazuri. Prin ușile deschise ale magazinelor se auzea un program religios la radio ; salariații erau, probabil, prea indispuși ca să asculte muzică populară.

— Auzi, Walijne, ce cor splendid umple străzile și ne luminează excursia ? Nu ne ascundem și totuși nimeni nu bagă în seamă pașii noștri. Necunoscuții sînt nedoriți ; va trebui să atragem atenția asupra prezenței noastre.

Un crainic declamă cu glas solemn : „Dacă Domnul nu apără orașul, ei nu vor apăra orașul. Dacă Domnul nu clădește casa, robii Lui nu vor clădi casa."

Coborîră o scăriță și se pomeniră pe bulevardul de cornișă. Această arteră de promenadă se întindea, sclipitoare și pustie, la stînga și la dreapta, flancată de steaguri ude și fleșcăite, care, în punctele unde se găseau anumite atracții, erau înmănuncheate într-un chip cu totul lipsit de fantezie. Numeroase mașini, în care niște oameni plictisiți mîncau pîine și se uitau prin parbrizuri ude, stăteau una lîngă alta cu radiatorul întors către mare, ca și cum interiorul închis și încălzit ar fi fost insuficient ca adăpost de vreme rea ; excursioniștii căutau parcă sprijin reciproc împotriva unei zile ratate. Walijne voia cu tot dinadinsul să se ducă pe plajă. Traversară bulevardul și se îndreptară spre o scară lată, care ducea jos. Era ora fluxului. Rămăsese prea puțină plajă, doar o fîșie îngustă, din care cea mai mare parte era ocupată de prăvălioare și adăposturi. Mai încolo, mai înspre diguri, care înaintau în mare, înalte, negre și amenințătoare, marea spăla chiar treptele. Merseră unul după altul, Walijne înainte, pe pasarela îngustă de lemn, înspre debarcader. Trebuia luată repede o hotărîre ; nisipul arăta ca un aluat castaniu, de loc atrăgător, răvășit și răs-

colit de către micii săpători și constructori de forturi. Ici și colo, cîte un pescar amator, cu cizme înalte de cauciuc, aștepta refluxul, stînd pe o lădiță, în care își ținea uneltele. Bernd se opri lîngă unul din ei și ceru foc pentru țigară. În timp ce se apleca pentru a-și aprinde țigara în căușul ocrotitor format de două mîini bronzate, aspre și crăpate, auzi bocănitul neregulat al mersului Walijnei pe pasarelă, mult mai departe. Pesemne că fetița nu avusese răbdare să aștepte, dar Bernd nu se neliniști. Era sigur că va putea s-o ajungă; cu un kilometru mai încolo, pasarela dădea iar în nisip.

— Abia începi ?

Omul răspunse greoi, cu o ridicare din umeri.

— E prea multă hulă și cînd apa e sus nu poți face mare lucru din pricina spărgătoarelor de valuri. N-o să scadă prea mult, pe vîntul ăsta. Flux de lună plină.

— Poate pe digul cel mare ? — propuse el.

Era acolo un loc rezervat pentru pescari, dar cu plata înainte, iar cei mai mulți pescari de mare arătau ca niște milogi, în hainele lor peste măsură de jegoase, în care li se încovoiaseră spinările.

— N-are nici un rost. Acolo, pluta trage ca o nebună și irosești zeci de metri de sfoară. Tot

felul de lături de la restaurant se varsă acolo în mare și trebuie totuși să stai pe jos.

Bernd porni încet mai departe. Acesta era sportul lui : să se plimbe, greoi și reumatic, printre acești bărbați cu riduri, pe unul din spărgătoarele de valuri ; să-și bronzeze pielea la soare și să se supună influenței tăioase a vîntului, cu spatele către veselii vilegiaturiști, care, plini de admirație pentru pläticile din plasă, sperau să fie prins un rechin sau alt animal marin exotic ; iarna, să se refugieze în cenușiul general și să se scufunde fără voință pînă ce plîngea în el furtuna de noiembrie, ca într-un butoi gol și stricat.

— Ia te uită ! Ia te uită ! Aici sînt !

Walijne se cocoțase pe una din micile terase goale de pe plajă, terasa unui bufet, și se instalase după un paravan de sticlă, peste care un material plastic ondulat și transparent ținea piept ploii.

Se duse într-acolo și se așeză în fața ei.

— Du-te înăuntru și cheamă pe cineva. Poți să comanzi ce poftești.

Walijne porni țopăind vioi și veni înapoi cu o fată de vreo douăzeci de ani, care purta niște pantaloni lungi, colanți, de culoare deschisă, și un pulover larg de lînă. O mare parte din fața ei era ascunsă după niște ochelari de soare, din cei pe care îi poartă aviatorii și proprietarii de bărci

cu motor. Corpul ei mic era dolofan, dar nu lipsit de forme. Sub pulover, sînii i se mişcau liber. Probabil că nu purta sutien.

— Cu ce vă pot servi ? — întrebă ea.

Glasul ei nu avea nimic izbitor, dar vorbea cu un pic de accent nordic.

— Aş fi vrut să comand ceva.

O privi, aşteptînd. Ca răspuns, fata scoase dintr-un buzunar al pantalonilor un blocnotes şi un creion.

— Dumneata eşti ospătara ? Dacă eşti, îţi lipseşte întregul decor, caracteristic profesiunii dumitale. Du-te înăuntru, îmbracă-te în rochie, pune-ţi un şorţ în faţă şi leapădă ochelarii ăştia exageraţi şi, pe vremea asta, complet inutili.

— Nu sînt eu ospătara, — zise ea, cîtuşi de puţin supărată. — Eu sînt fiica patroanei. Personalul e învoit astăzi din cauza vremii.

— *All right* [1]. Atunci cheam-o pe mama dumitale. Poţi să-mi spui ce pofteşti... Eu duc o viaţă plină de primejdii şi nu vreau să risc.

Atîta fu de-ajuns. Lîngă fată apăru o femeie prietenoasă, îngrijită, cu unele trăsături categoric mondene în atitudine şi în mişcări. Presupunea, — aşa spunea, — că se iviseră probleme, datorită lipsei de rutină a fiicei ei.

---

[1] Foarte bine (engl.).

— Dimpotrivă, doamnă, — zise el, sculîndu-se în picioare cu o uşoară înclinare. — Vă invit, pe dumneavoastră şi pe fiica dumeavoastră să staţi cu mine la măsuţa aceasta. Fie ce-o fi, vă invit să beţi ceva.

Doamna fu de părere („Mulţumesc, mai adu un scaun uscat, Babs") că e o idee bună şi comandă cafea. Fiica ei tot aşa. Walijne vru limonadă şi un pai. Problema se punea aşa: dacă lua bere, nu se ştia care va fi sfîrşitul, dar nimic altceva nu-l atrăgea. Se gîndi.

— Daţi-mi o sticlă de bere, — zise el, iar fata dispăru.

Îl cuprinse calmul ; nu calmul resemnării, ci un fel de mulţumire calmă. Îşi vîrî ceva sub el, pe scaun ; nu mai avea de gînd să plece repede.

— Nu prea e vreme de plajă, — fu de părere doamna, care o cercetase pe Walijne dintr-o privire şi-i constatase infirmitatea. — Totuşi, aerul e călduţ, iar apa mării e minunată. Optsprezece grade. Ba poate că vremea asta e chiar mai bună pentru unii copii. Acum nu-i mai calcă în picioare la tot pasul alţi copii, care se joacă pe plajă ca nişte sălbatici.

Îl privise ţintă, cu înţeles, subtil. Bernd o privi pe Walijne. Fetiţa găsise o formă de nisip ruginită şi se juca pe braţul fotoliului cu ea, mulţumită. Nu-i ascultase pe ceilalţi ce vorbesc. Bernd,

de cîte ori se uita mai atent la Walijne, simţea că îl cuprinde mila. Ce s-ar face copila aceasta fără el şi, mai ales, ce s-ar face el fără ea ? Şi, ce e mai rău, Walijne nu-şi va da seama niciodată de durerea lui. Pentru ea, defectul nu conta prea mult. Probabil că nu o va face să fie grozav de nefericită.

— Cred că ar fi bine să schimbaţi vorba.

— O, *sorry !* Fireşte, aveţi dreptate.

Era cam lipsită de tact şi folosea expresii tinereşti ; încolo, era însă cît se poate de agreabilă.

Fiica ei apăru cu o tavă şi cu un radio portabil, din care se auzea programul muzical al unui post comercial. Părea din fire cam superficială, dar berea o turnă perfect. Senzualitatea ei se mărginea la aspectul fizic. Bernd avu chiar impresia că e o fată extrem de rece.

— Ce vreme infectă... Nu, *mams* [1]? — zise ea, luînd loc cu un aer indiferent.

— Este, dar tot mai bine să stai aici, afară, decît în coliba aia, — zise el arătînd pavilionul.

— Auzi, *mams ?* Cred că nu eşti de părerea asta.

— Am revopsit pavilionul şi am înlocuit toată instalaţia de iluminat — preluă doamna în continuare mirarea fiicei.

---

[1] Mămico (engl.).

„Într-adevăr, ăsta e un local mai bun", — fu el nevoit să constate. Şirurile de şezlonguri, rînduite cu îngrijire, aveau umbrele de soare cu ciucuri şi totul arăta foarte curăţel. „Cu siguranţă că are să se simtă asta la preţ." Îşi bău paharul pînă la fund, dintr-o suflare. Berea îi trecu pe limbă, rece şi amăruie, şi i se scurse în stomac gîlgîind. Deşertă repede în pahar restul de bere din sticlă.

— Aparatul ăla de radio nu poate să cînte mai încet ? Sau du-te mata înăuntru să-l asculţi. N-aud o vorbă din ce spune mama dumitale.

Îşi puse mîna pe braţul fetei şi îi împinse uşurel mîneca puloverului peste pielea moale. Ea întoarse butonul aparatului la zero, dar se mai supuse o clipă acelei mici dezmierdări, înainte de a-şi retrage braţul.

— Du-te şi adu-mi încă o sticlă de bere, — zise el prietenos. — Şi dacă vezi în mine mai degrabă un prieten decît un client, răsfaţă-mă şi încălzeşte-mi un pic sticla la subsuoară sau în alt loc intim al dumitale.

Nu cumva a fluturat un zîmbet binevoitor pe gura ei concavă, altminteri atît de închisă ?

Mama îşi aţinti privirea, uimită.

— Ce vrei să spui ? — întrebă ea.

— E o datină veche, doamnă, pe care poporul din care fac parte o ţine în mare cinste. Femeia

tînără, care toarnă de băut prietenului casei, trebuie să adauge în băutură ceva din căldura ei. În felul acesta îi dăruieşte musafirului ceva mai presus de materie. O dovadă de cinstire, chiar şi din partea părinţilor ei, al căror cel mai preţios bun este.

— De! Cam ciudat... — Îşi ţinea capul pieziş, în timp ce-l privea: un gest simpatic, dar cam prea tineresc. — Pot să spun ce bănuiesc că sînteţi? — întrebă ea, apoi continuă, fără să aştepte aprobarea: — Nu cumva sînteţi evreu?

„Un compliment neaşteptat", — zise el pe şoptite, cu gura aproape lipită de paharul pe care îl învîrtea încet în faţa obrazului. — „Un popor genial. Aflat în aceeaşi dilemă ca şi mine. Ce să aleg: ghetto-ul sau *the new country*[1]? Idiş sau ivrit? Filozofie resemnată sub un clopot de sticlă alcătuit din dezastre? Sau hipernaţionalism şi defensivă agresivă? Evreismul sau israelianismul?"

— O clipă, doamnă, — vorbi el tare. — Întrebarea aceasta impune o contraîntrebare. Ce preferaţi: un deget întins, sau artileria grea?

— Aţi nimerit-o, — zise ea. — De cum aţi venit aici, am ştiut şi i-am făcut şi fiică-mi un semn. Şi totdeauna plini de bancuri. Da, ştiu

[1] Ţara nouă (engl.).

sigur. Nu degeaba i se spune acestui loc Colţul Ovreilor. Toţi, clienţi credincioşi, care pe vreme frumoasă vin direct încoace. Turiştii evrei ne găsesc şi ei. Parcă ne-ar mirosi. Dar nu e de mirare că vin cu plăcere la noi, să ştii. Am să-ţi spun ceva. — Se aplecă puţintel către el: gestul simbolic al bîrfelii sau al încrederii absolute. — În timpul războiului am avut vreo douăzeci şi cinci la fermă. Numai tineri, care altminteri ar fi fost duşi la muncă în Germania. Ne-au ajutat mult. Fireşte, duceau o viaţă destul de singuratică, dar tata îi lăsa să fie vizitaţi, pe rînd, de către familiile lor din oraş. Tata organizase treaba bine şi... — îşi ţinu mîna în faţa gurii şi pufni în rîs, ca şi cum amintirea i se părea grozav de caraghioasă — ...era foarte şiret. Nimeni nu bănuia că *Ortskommandantur*[1] era perfect de bine informată de prezenţa lor acolo. Tata cerea ca refugiaţii să-i lase lui în păstrare legitimaţia personală, ca să aibă ceva la mînă dacă se iveşte vreun bucluc. Că doar nu ştii niciodată la început ce fel de oameni aduci la fermă. De cîte ori venea unul nou, se ducea cu actele lui la colonel, ca să-i explice că are absolută nevoie de ajutorul lui, pentru a face faţă obligaţiilor, căci tata furniza

[1] Comandamentul militar local (germ.).

Wehrmacht[1]-ului tocmai pentru ca să-i ajute pe bieţii evrei, iar colonelul găsea că e cum nu se poate mai bine, de vreme ce acuma erau, chipurile, puşi la muncă.

— Foarte nostimă poveste, — zise el. — Nu i-o fi mers rău tatălui dumneavoastră exploatînd ferma în timpul războiului. Mă întreb numai dacă cei pe care îi lua în serviciu erau evrei. Sper că nu-mi luaţi în nume de rău că vorbesc pe şleau.

— O, da, sînt convinsă că erau evrei. — Povestea luase desigur, pentru ea, o întorsătură neplăcută, căci exclamă : — Uite că a venit Babs.

Fata îi umplu din nou lui Bernd paharul şi luă iarăşi loc, dar acum lîngă Walijne, care începuse să dea semne de nerăbdare.

— Nene Bernard, mă laşi să mă joc în nisip ? — întrebă ea.

— Da, du-te, — zise el. — Nu-ţi bei limonada ?

Dar Walijne plecase. O văzu cum merge anevoie prin nisip, printre scaunele de plajă răsturnate, iar după cîteva clipe statura ei mică se profilă pe linia valurilor, unde se aplecase, singuratică, după scoici.

[1] Armata germană (germ.).

Bernd dădu pe gît berea.

— Îmi pare rău că trebuie să te pun iar să faci un drum ; acelaşi, te rog.

Se uită în jurul lui, ca să vadă dacă nu poate să descopere o listă de preţuri. I se părea prea scump localul ca să continue să bea aici. Prin una dintre ferestrele pavilionului o văzu pe fată că pune două sticle de bere, cu deschizătorul alături, lîngă uşa de intrare, înainte de a aduce comanda afară. „Ce prostie", îşi zise el. „Neîncrederea este justificată aici. Femeile astea amabile, avîndu-mă pe mine ca unic client, au să mă jupoaie. Sînt chiar în stare să suporte insulte şi frig în acest scop."

— Ce-i asta ? — o întrebă pe fată. — De ce pregăteşti cele două sticle de bere în faţa ferestrei ?

— Păi e mai comod. Altminteri trebuie să mă duc de fiecare dată pînă la frigider, care e în fund, în bucătărie, iar dumneavoastră beţi atît de repede, încît m-am gîndit că pe vremea asta rămîn reci pînă vi le servesc.

— Aşa ? — zise el ameninţător. — Aşa stau lucrurile ? Doamnele mi-au descoperit slăbiciunea şi, în loc s-o zăgăzuiască, o speculează ? Pînă la urmă, ziua asta fără clienţi iese bine... Nu-i aşa ?

Se sculă în picioare.

— Walijne, vino-ncoace ! — ţipă el. Fetiţa veni numaidecît. — Aşteaptă afară, — strigă el peste paravan. — Aici nu-i bine.

— Dar, domnule, ce tot vorbiţi ! Fiica mea n-a făcut nici o greşeală.

— Îmi pare rău, doamnă, dar nu-mi iese din cap că aici dumneavoastră şi fiica dumneavoastră faceţi pe animatoarele. Nu ştiu încă dacă nu e cazul să informez poliţia. — Se întoarse către fiică. — La cît se ridică nota ?

Fata spuse suma. Era mare.

— Inclusiv ?

— Da, serviciul este cuprins. — Era şi ea mirată ; în sfîrşit.

— Schimbă-mi hîrtia asta, — zise el aspru.

Fata ieşi în grabă şi veni aproape imediat înapoi, convinsă probabil, că făcuse o greşeală de neiertat.

Bernd scăzu din nota de plată cafeaua şi remiza. Nu putea să împingă lucrurile mai departe.

— Ştii că n-ai voie să pui la socoteală serviciul ? N-ai voie nici măcar să ajuţi. În felul acesta încalci dispoziţiile legale. Şi apoi înţelegi, cred, că în urma celor ce s-au petrecut aici, mă consider dezlegat de obligaţia de a vă mai plăti şi cafelele.

Se întoarse şi plecă repede, lăsînd în urma lui două femei uimite.

— Înainte, Walijne, ne grăbim.

Walijne îşi luă avînt. Pentru ea, totul era aventură. Bernd o luă de mînă, o trase jos de pe platformă şi porni cu ea printre scaunele de plajă. Înaintau mult mai greu, dar Bernd se temea de o urmărire imediată, iar aici, cel puţin, se sustrăseseră privirilor. După cîtva timp se simţi mai liniştit. „Cei ce supraapreciază primejdia sînt vrednici de plîns, căci primejdia devine pentru ei o obsesie."

— Ce spuneai, nene Bernard ?

— Nimic, Walijne dragă. Hai să ne mai plimbăm pe pasarelă. Îţi place cu mine ?

Acum, cînd evenimentele care îl preocupau trecuseră, întreaga lui atenţie se îndreptă din nou spre copila aceasta, tristă şi cam indispusă.

— Mă simt foarte, foarte bine cu tine, nene Bernard, — zise Walijne cu ton de om mare, privindu-l veselă, dar deodată tăcu, speriată. — Nene Bernard, — zise ea cu glăsciorul stins. — Mi-am uitat scoica acolo !

Lacrimi mari îi scăldau ochii albaştri. Era deznădăjduită. Marea şi vîntul fremătau.

5

ÎNCET-ÎNCET, situaţia deveni penibilă. Jacheţica Walijnei era leoarcă. Cîrlionţii ei despletiţi nu mai sugeau apa, ci o lăsau să se scurgă în şiroaie subţiri peste obrăjor, pe care fetiţa îl ştergea din cînd în cînd cu o mînecă, făcînd de fiecare dată un gest brusc şi nervos. Se vedea că se mai gîndeşte încă la scoica pierdută, căci mergea după el cu căpşorul plecat, liniştită, chiar un pic tristă.

Bernd căută cu privirea alt adăpost, care să fie nimerit şi pentru Walijne. Se punea chestiunea să găsească un compromis acceptabil între dorinţa

lui de a bea şi nevoia Walijnei de a se juca. Tarifele consumaţiilor la plajă erau însă foarte ridicate, aşa încît suma pe care i-o dăduse Carl i se păru din ce în ce mai mică. Era greu să împace ambele deziderate.

— Walijne, mergem niţel să vedem străduţele din spatele bulevardului ? — întrebă el, persuasiv.

Ea nu ţinea să le vadă.

— Atunci să ne ascundem un picuţ sub dig.

— Nene Bernard, nu putem să luăm înapoi scoica ?

— Nu merge. Din motive tehnice este cu neputinţă, Walijne, dar e bine să suferi cîteodată o pierdere. Cînd ţi-am dat-o, a fost pentru tine o surpriză, atîta tot ; acuma doreşte-o, cel puţin ; urmarea e o stimulare a circulaţiei sîngelui, spre binele tuturor organelor. Pierderea cea mai desăvîrşită este cea pentru care nu se pot formula scuze. Fatalitatea şi împrejurările nu mai au ce căuta aici ; ţi-e doar ciudă pe tine însăţi. În orice caz, în societatea mea e bine să fii pregătită pentru orice. Dacă ai fi ţinut scoica lîngă tine, n-ai fi plîns acuma după ea.

— Am plecat aşa, deodată... altfel m-aş fi gîndit la ea.

— Uite ce e : trebuie să fii mereu atentă. Să te uiţi în jur şi să iscodeşti tot timpul ; numai cu

nervii încordați poți să ții pas cu viața. Poate că după prînz ai să primești altă scoică. Deocamdată, fii voioasă !

— O, ce bine, nene Bernard ! S-o iau repede înainte ? — Îi trecuse supărarea. — Uite !

Bernd se bucura de încrederea ei deplină. Nu cumva avea să înșele această încredere, din lipsă de mijloace ? Puse deoparte banii de tramvai și de cină. Mai prisosea totuși o sumă frumușică. Walijne mergea pe pasarelă, mulțumindu-se să lase în nisip o dîră, cu ajutorul unei nuiele. „Credința și respectul față de mine însumi îmi lipsesc." Începu să fredoneze. „Este nevoie de antrenament și de cunoașterea lucrurilor pentru a frîna pe cît posibil influența alcoolului. Abia atunci plăcerea se adîncește și ține mai mult. Explozia devine cu atît mai violentă. Cazi pe spate, de pe taburet. *Black-out. Nowhere.*[1] Ar fi bine să mă îndepărtez la timp din cîmpul vizual al Walijnei. Dumnezeu vede ; mi-e martor. Îmi vine greu să mai salvez aparențele în ochii ei. Mai bine să nu mai fie nevoie. Să mă amestec, brutal, în bolnăvicioase chefuri nocturne. Să mă descompun bucată cu bucată și să mă afund în beții tainice. Refuzul. Nu, nu vă mai servim... iar în rușinoasa tăcere care urmează, să-mi aduc aminte de copil.

[1] Nu mai știi nimic. Nu ești nicăieri (engl.).

Cît de jos cade un om, dacă pînă și ceva atît de solid ca pavajul amenință să scape percepției lui?"

În una din prăvălioarele de pe plajă, care erau deschise, își cumpără țigări. Într-o vitrină, printre amintiri și cărți poștale amuzante, se aflau scoici mai mari decît cea pe care i-o cumpărase Walijnei.

— Jertfa care va fi făcută acum nu poate fi recunoscută și acceptată ca atare decît de o ființă supremă, — îi zise el patronului, care semăna grozav cu un actor englez de cinema. Chiar și ochelarii îi purta omul acela la fel, mult trași în afară, așa încît ochii cenușii puteau privi ironic deasupra lor. — Vreau și eu o scoică dintr-acestea.

— Poftiți înăuntru, domnule, și alegeți. Abia le-am scos din cuptor. Sînt calde încă. Azi e mare plictiseală. Dacă nu-i soare, nu e lume. Poate ne putem distra nițel împreună. Constituția dumneavoastră viguroasă și mersul dumneavoastră suplu sugerează plăceri paradiziace.

Lîngă patron se sculă în picioare un alt individ, care stătuse pe un scaun. Un bleg gras, cu un rîs silit și zgomotos. Purta o bluziță de copil, iar în jurul gîtului, brațelor și degetelor îi sclipea aur.

— Păi doar sînteți doi... Hai, dă-mi scoica aia.

Alese una, care să semene pe cît posibil cu cea pierdută.

— Ce delicioasă, ce naivă !

Actorul englez de cinema folosea limbajul unui homosexual, dar mai mult juca teatru. Ochii cenușii priveau inteligent. Interpreta un rol, în această zi monotonă și ploioasă. Nu atît pentru antipaticul său prieten, a cărui vulgaritate nu putu să-i scape lui Bernd, ci ca o plăcere tainică, pe care o gusta el însuși.

— Ia ascultă : vinzi și bere ?

Observase în repetate rînduri că grosolănia nu-i pune în încurcătură pe homosexuali. Mai degrabă le place.

— Cum să nu. Unui tînăr fermecător ca dumneavoastră i se face pe plac orice. Pepi, ia du-te de caută în rezerva noastră particulară, în timp ce eu mă distrez cu tînărul acesta. De cîte sticle doriți să mă jefuiți ?

— Trei sticle și un deschizător.

Pepi plecă încîntat. Puse atîta grabă în executarea comenzii, încît obezitatea lui provocă o adevărată devastare a prăvălioarei. În orice caz, se auzi zgomot de sticlă spartă și de obiecte căzute.

— Nu vă sinchisiți de măgarul ăla, — zise omul și-i oferi o țigară. — Mi-e rușine de moarte cu el, vă rog să mă credeți. Face de ocară splendida dragoste dintre bărbați. Dacă ați ști cîte șanse mi se mai oferă, chiar la vîrsta mea înaintată. Conversații nostime, pe față, cu tineri fermecători, dar ăsta — arătă disprețuitor cu degetul gros peste umăr, — strică totul. Păcat de Dumnezeu că și-a băgat banii în prăvălia asta.

Pepi își făcu apariția, agitat. Părul, care cu puțin înainte îi stătea lipit cu îngrijire de craniu, îi atîrna acum în șuvițe nu prea atrăgătoare. Ținea în sus, triumfător, trei sticle de bere.

— Să vi le destup ? — întrebă el, lacom, și veni atît de aproape, cît îi permitea tejgheaua, îmbrîncindu-și prietenul.

I se păru că e încă prea departe ; ieși din prăvălie și veni lîngă Bernd, sub marchiză.

— Cine le plătește ? — întrebă Bernd, cît putu de indiferent.

Pepi răspîndea un miros dezgustător de parfum și sudoare. Luă sticlele și deschizătorul de lîngă Bernd.

— Tratația o fac eu.

Un zgomot caraghios, care voia să treacă drept ispititor, ieși din gura plină cu aur. Pepi îl privea pofticios.

Bernd scoase bani și plăti scoica și țigările. Luă sticlele și le vîrî în buzunarele canadienei. Încăpură ușor. Ar fi putut să transporte așa vreo șapte, fără să-i împiedice mișcările.

Actorul englez de cinema privea scena liniștit și amuzat. Înțelesese că prietenul său făcuse o gafă.

— Pepi, — zise Bernd punînd confidențial o mînă pe umărul fleșcăit, — gestul acesta princiar nu scade amărăciunea pe care i-o pricinuiești prietenului dumitale. De fiecare dată cînd întîlnește un flăcău simpatic, cele mai promițătoare și mai fericite luări de contact i se spulberă, din pricina apariției dumitale vulgare. Dacă nu te superi, puți, iar mutra dumitale stîrnește dorința duioasă de a-ți vîrî picioarele în ea. Ce-i drept, ai izbutit să-l silești pe prietenul dumitale să-ți fie credincios fără întrerupere, dar asta e o chestiune de superioritate bănească și nicidecum un motiv de înfumurare sau de automulțumire. Dimpotrivă, îl împingi pe prietenul dumitale la disperare, numai prin prezența dumitale permanentă. Așadar, schimbă-te, Pepi. Îți vine ușor ; n-ai nevoie să cauți în altă parte, decît în dumneata însuți. La nevoie, du-te la bordel sau întinde-te în fața unui camion, dar aibi grijă ca, atunci cînd mai trec pe aici, înclinarea dumitale spre ostentație să fie redusă la proporții normale, iar rîsul, vorba și atitudinea să-ți fie mai cioplite ; pe scurt : să nu mai fii de recunoscut. Numai în felul acesta poți să-i cruți prietenului dumitale autonimicirea, iar mie o amară dezamăgire.

Pepi nu înțelese o vorbă din discurs. Crezuse că va putea ciocni pentru prietenie și începuse să-și imagineze între timp tot felul de hîrjoneli, dar ac-

torul englez de cinema căzuse pe tejghea de rîs, un rîs mut și sufocant.

Bernd îl ciupi pe Pepi de umăr, îi făcu cu ochiul, se întoarse și dispăru cu pași mari, cît de repede putu, fără să facă impresia că vrea s-o șteargă. La urma urmei, chiar și cel mai stricat homosexual e un om cu forță mușchiulară normală, iar lui Bernd nu-i surîdea ideea de a fi nevoit să se apere de un Pepi agresiv.

„Unde-o fi Walijne ?“ Pasarela se întindea goală și sclipitoare în fața lui și dispărea după dig, la o curbă. O motociclistă trecu chiar pe marginea mării, acolo unde nisipul este destul de tare pentru cauciucuri. Un șal roșu flutura în urma ei. Sus, pe bulevard, trecu un bărbat cu un dulău. Chioșcurile erau închise, băncile goale. Simți un fior de groază. Doar nu pierzi un copil cum ai pierde o batistă ! Sticlele îi zăngăneau în buzunare. Le ținu strîns și începu s-o strige pe Walijne. Chiar lîngă dig, zări o făptură micuță care, venind dintr-un fotoliu de plajă, se sui pe pasarelă și se opri locului, singuratică și pierdută, cu mîinile atîrnînd fără putere în mînicile ude ale jachetei. Se duse repede spre ea și o auzi de departe că plînge ; un plîns sfîșietor.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Walijne, vino-ți în fire.

Se apleacă spre ea și o săltă în sus. Simți cum i se bălăbănesc și îl izbesc piciorușele neputincioase. Biata fetiță era într-un hal fără de hal.

— De ce ai plecat, nene Bernard ? — întrebă ea, plîngînd în hohote.

— N-am lipsit de loc. Am cumpărat doar niște țigări.

— Nu te-am mai văzut. De ce nu mi-ai spus ?

Hohotele de plîns începură să se mai potolească. Numai din cînd în cînd mai venea cîte un val de sughițuri. Bernd se așeză cu ea într-un fotoliu de plajă și-i șterse cu palma lacrimile.

Cel puțin stăteau la adăpost, sub umbrela de rotan ; numai pantalonii mai erau expuși ploii.

Walijne își reveni.

— Ce ai în buzunare ? — întrebă ea curioasă. Mai sughița, dar slab. — Sticle de limonadă ?

— Nu, — zise el. — E bere, dar pentru tine am adus ceva special, care o să te bucure mult.

Scoase la iveală scoica, înfășurată într-o foiță sărăcăcioasă, și fu bucuros să vadă că Walijnei îi revine voioșia : roșie de emoție, fetița rupse în grabă hîrtia și duse numaidecît scoica la ureche. Era iar complet împăcată cu viața.

Bernd luă o sticlă de bere, îi smulse capsula și bău. Prinse cu dibăcie pe limbă spuma abundentă. Viața celor doi pederaști i se păru insuportabilă. Spiritul ascuțit și umorul cochet al actorului englez

de cinema se irosea cu totul pe muntele acela de carne tremurătoare numit Pepi, iar sfîrșitul nu putea fi decît moartea unuia dintre ei. Considerentele financiare au prea des un substrat trist. Dacă Walijne ar putea rămîne la el, ar fi el în stare să-și asigure venituri regulate ? Cel puțin, bunăvoința nu-i lipsea, dar patronii ar continua să fie dușmănoși față de el. Nu spera ca posibilitățile lui să poată asigura nici măcar strictul necesar. Cum să convingă el atunci, indiferent pe cine, că Walijne trebuie să stea cu el, dacă nu putea invoca în același timp motive economice puternice ?

Walijne vru ca și el să asculte. Își ținu atent la ureche scoica pe care i-o dăduse ea.

— Știi ce aud că spune, Walijne ?

— Cum ? Auzi vorbind ? — întrebă ea.

— Da, o voce clară, blîndă, dulce, zice că tu... Adică nu... Prostii.

— Păi nu vorbește ? — Și-o duse și ea la ureche, ascultînd cu atenție. — O aud și eu, nene Bernard.

— Și ce spune vocea ?

— Că unchiul Bernard e cel mai dulce unchi din lume.

Îl cuprinse cu brațele de gît și îi dădu o sărutare spontană, pentru ca apoi să rămînă foarte încurcată.

— Mai bine lasă asta, Walijne, — zise el. — Cu timpul, afecțiunea ta va trebui să se stingă. Oamenii au să povestească lucruri urîte despre mine și, pînă la urmă, ai să le și crezi. Numai dacă ai putea să mergi alături de mine de la început pînă la sfîrșit, ai fi înarmată împotriva calomniei și ai înțelege că sînt un sfînt. Haina mea e strălucitoare, dar numai pentru cei care vor s-o vadă așa. Orice murdărie din lume mă va lăsa neîntinat; dar cine mai are ochi pentru asta? Ce înțeleg oamenii din groaza, sau măcar din mila, cu care îmi urmez calea? — Umplu cu nisip sticla goală. — Dușmanul a venit din mare o dată cu fluxul și a înaintat irezistibil. Regimul democratic a început să se clatine. Imperialismul capitalist decadent e în primejdie să se sufoce. Cu o încordare extremă a puterilor, asociată cu sacrificii uriașe, care amenință să zdruncine existența confortabilă a țăranului și a muncitorului, hoarda a putut fi respinsă, dar din cîteva puncte de sprijin care se mai află încă în mîinile barbarilor, se aud țipetele femeilor violate și ale înalților dregători castrați. Mie, Bernard, pîrlitul și ratatul, o primejdioasă epavă o societății, îmi stă în putere să mîntui această unică civilizație descreștinată. Domnul fie cu el și binecuvînteze lansarea grenadei atomice cu care pune capăt atîtor vieți.

Azvîrli cu putere sticla înspre mare. Sticla zbură peste scaune, peste nisip și peste marginea apei, cea plină de nedreptăți, de spumă și de alge vîscoase. Zbură împreună cu pescărușii și căzu, într-o zi ploioasă, în sezonul de vară, sfîrșind un zbor regal într-o apă agitată, de un cenușiu-murdar.

— Lumea e plină de războaie și de zvonuri de războaie. Recoltele sînt catastrofale, iar medicul casei se scarpină iarăși în cap din cauza unei noi boli incurabile. — Se lăsă în genunchi și strigă tare: — Bum! Bum! Bum!

Walijne nu mai putea de rîs. Stătea ghemuită în fotoliul de plajă, ca un cocon de vierme de mătase, și rîdea cu hohote.

— Încă o dată, nene Bernard!

— Atunci așteaptă o clipă. Să mai beau o sticlă.

Atenția le fu atrasă de un om care își tîra pașii pe pasarelă, ca și cum ar fi călcat pe teren nesigur, dar cînd se duseră spre el, peste nisip, văzură că numai din cauza vîrstei își alegea pașii cu atîta șovăire. Purta un fel de uniformă kaki și o șapcă roasă, de aceeași culoare, cu un cozoroc tare, lucios. De o curea petrecută peste umăr îi atîrna o geantă de piele, așa cum poartă încasatorii. Se opri în fața lor, scoase la iveală o placă

de lemn pe care erau fixate carnețele de diferite culori, și desprinse două bilete.

— Folosiți un singur scaun ? — întrebă el, informîndu-se.

— Nu vrem să folosim nici un scaun, — îi răspunse el omului, ridicînd sticla de bere, cu un gest ca pentru a-i ura noroc, înainte de a o da pe gît. — Azvîrlă cele două păsărele albe pe care le ții în mînă. Asta-i pedeapsa că te-ai pripit.

Era un om în vîrstă, dar avea perseverența caracteristică tinereții.

— Păi dacă stați în fotoliu, îl folosiți. Numai soarele răsare pe gratis.

Îi întinse biletele, ispititor.

— Hai, Walijne, ne așezăm îndată iar, cînd pleacă dumnealui.

— Ei aș, — zise celălalt, certăreț. — Nici să nu vă gîndiți. În orice caz trebuie să plătiți pentru folosirea scaunului. Ați stat pe el. Numai soarele răsare pe gratis.

— Ia ascultă, — zise Bernd. — Umbli toată ziua prin ploaie ? Să nu minți. Uniforma ți-e uscată. Du-te așadar frumușel înapoi de unde ai venit. Du-te acolo, cu mîinile dumitale sfrijite și reci, și nu ne sîcîi pe noi. Peste tot, în drumul meu, întîlnesc oameni cu care trebuie să mă iau la harță, pentru că îmi cer ceea ce n-am. N-ai

să primești bani de la mine și nu mă sili să duc o conversație pe care n-am dorit-o.

Umplu cu nisip sticla goală, o azvîrli și scoase provocator capsula ultimei sticle.

— Ai să plătești, — strigă omul. — Trebuie să încasez banii. Numai soarele răsare pe gratis. Azvîrli sticle pe plajă și tragi la măsea în fotoliul meu. Și ce ai de gînd să faci cu copilul ăsta nefericit, ai ? Derbedeule !

Își închise o clipă ochii, cu o mutră de parcă lumina soarelui ar fi fost prea puternică.

„Ce vor ? Lipsa mea de caracter este atît de evidentă, încît mi se poate citi pe față ? N-am nimic impunător ? Sau au toți dreptate ? Atunci binele se pierde în om sub presiunea împrejurărilor. Doamne, Tu mă vezi. Dăruiește-mi înțelepciune și învață-mă ce e resemnarea. Pentru un om singuratic nu e loc decît la Tine."

Îl privi din nou pe bătrîn și se sculă încet în picioare.

— Moșule, observația dumitale poate să-ți fie iertată în cer, dar pînă una-alta, te snopesc în bătaie.

Privi amenințător, ținînd strîns sticla, ca pe o măciucă. Îi curse bere pe mînă. Bătrînul în uniformă făcu un pas mic înapoi, dar părea că are

de gînd să-i dea replica. Walijne se uita la ei, speriată de vocea lui aspră.

— Hai să mergem, nene Bernard!

— Vezi nisipul? — Vorbea calm. — Vîntul își mai lasă urmele în el, dar dacă te ucid, te uită lumea cît ai clipi. Nimeni nu se îngrijește de dumneata. Te îngrop în gaura asta și la anul o să se joace copiii cu ciolanele dumitale.

Privi cerul. Pescărușii îi zburau deasupra capului. N-avea nici un rost să se amăgească. Îi lipsea pînă și temperamentul de ucigaș.

— Ei, drăcia dracului! — strigă el deodată.

Îi dădu paznicului un brînci; șapca bătrînului se rostogoli la pămînt. Omul o luă la goană.

Bernd ridică șapca de pe jos.

— Așteaptă nițel, șefule!

Din doi pași fu lîngă el și i se postă în față. Omul îl privi, tremurînd. Voise să-și exercite autoritatea, bizuindu-se și pe uniformă; bătrînul nu întîmpinase încă niciodată greutăți reale în funcția lui. El, prietenul tuturor copiilor, călăuza săritoare a vizitatorilor plajei... Dăduse greș; acum nu mai simțea decît teamă.

Își șterse cu îngrijire cozorocul șepcii cu mîneca, scutură nisipul de pe ea și și-o puse pe țeasta fragilă și cheală, cu spatele în față.

— Cît ai de primit de la mine?

Mica sumă datorată i-o dădu îndoit. Omul întinse o mînă, iar pe cealaltă și-o ținu în dreptul obrazului; îi mai era frică de o palmă.

— Biletele dumneavoastră le-am scăpat pe jos. Colea.

Căutară amîndoi în nisip.

— Uite, le-am găsit, — exclamă omul, aplecîndu-se anevoie.

— O clipă, — exclamă Bernd, apoi ridică biletele și se prosternă la pămînt în fața bătrînului. — Ființa dumitale neînsemnată poartă și ea o pecete dumnezeiască, chiar dacă, treptat, soarele apune pentru dumneata pe veci. — Îi apucă un picior și i-l ținu de gleznă, strîns. — Reazemă-te un pic de scaun, altminteri cazi.

Deasupra lui se auzi un rîs înfundat.

— Ce faceți?

Săltă cu sila piciorul bătrînului și-și puse bocancul lui pe ceafă. Simți nisipul umed sub frunte; talpa greoaie a bocancului scîrții pe părul lui. Sări repede în picioare.

— Iată unde duce o comportare princiară. La supunerea completă a unui ocupant al unui fotoliu de plajă. Cu bine, amice! Oricît te-ar jigni oamenii, nimeni nu se poate lăuda cu o asemenea dovadă de cinste.

Plecă repede. Walijne țopăia pe lîngă el. Găsise că e un joc minunat și voia cu tot dinadinsul ca Bernd să-și pună pantoful pe ceafa ei.

— Nu fi proastă !

Sub dig o așeză pe unul din glafurile de beton ale zidului de sprijin, care se suia pe mal în formă de trepte. Ce-i drept, acolo nu ploua, dar trăgea strașnic. Își scoase canadiana de piele și i-o puse Walijnei pe umeri. El începu să tremure în cămașa de lînă.

— A venit vremea să ne consfătuim, Walijne. Hai să mergem cît mai degrabă sus, pe bulevard.

— Bine, nene Bernard. Mă lași să mă dau într-o mașină, la „Ciocnirea veselă" ?

Va să zică voia la Luna-Park. Bernd bău ce-i mai rămăsese din bere. „E timp pentru toate." Se întoarse cu spatele către Walijne ca să urineze, chiar acolo, în nisip. Sticla o puse cu băgare de seamă pe un glaf de beton. „Marile autostrăzi din America sînt cu siguranță presărate, pe ambele laturi, cu sticle goale."

6

PENTRU Walijne, Luna-Park-ul începu cu gogoși. Nu fu mulțumită de cantitatea de zahăr pudră și mai ceru. O ospătăriță amabilă, care îi servise cu o mutră extrem de obosită, o lăsă pe Walijne să-și presare singură. Bernd își bău berea, îi fu frig și nu mai dori decît să fie singur cu Walijne și cu vreo cîteva lucruri, printre care : o capcană, o pușcă de vînătoare manevrabilă și cu mîna stîngă și un cîine polițist mare, cu părul scurt și cu înfățișare înfricoșătoare. Să dispună de o priveliște largă spre fluvii late ; să ducă o existență dură, de bărbat. Mîncau în fața

uneia dintre ferestrele cu vedere spre bulevardul ud și pustiu. Gogoșeria sclipea diabolic din mii de beculețe, oglinzi și oglinjoare minuscule. De afară se auzea la intervale regulate clopotul care anunța o nouă partidă de ciocniri a monstruoaselor automobile în miniatură. Luna-Park-ul era extrem de restrîns : o baracă de tir, călușeii, și gata.

Distracțiile de bîlci nu-l atrăseseră niciodată. Ca băiețaș chiar, se simțea repede plictisit, amețit și indispus de agitație, de oameni și de gălăgie. Dulciurile îl dezgustau.

Își atîrnase haina, împreună cu jacheta Walijnei, în fața cuptorului, după ce luase încuviințarea bucătarului cu tichie albă. Așteptă. Berea nu avea nici un efect, doar că picioarele îi deveneau tot mai grele, iar capul și-l simțea cît banița.

— Sus !

— Mergem, nene Bernard ?

Îi șterse gurița cu fularul ei de lînă și-i scutură zahărul pudră de pe pulover.

— Arăți ca o purcică. Stai nițel, să iau hainele și să fac plata.

Ospătărița nu se vedea nicăieri. Sala era goală, afară de o pereche de îndrăgostiți ceva mai în vîrstă, care stăteau în colțul cel mai retras, beau limonadă și se țineau de mîini. Patisierul, din proprie inițiativă, atîrnase cele două jachete deasupra cuptorului uriaș. Erau aproape uscate.

— Grozav de drăguț din partea dumitale. — Îi dădu patisierului o țigară. — La urma urmei, de ce-ai făcut asta ? Nu iei mai mult decît o țigară. Acuși plecăm și nu ne mai vedem niciodată. Fapta dumitale bună o uităm de cum ieșim pe ușă. Te-ai simțit cumva răspunzător de hainele noastre ?

Căldura cuptorului era copleșitoare.

— Păi, mi-am zis așa, că tot nu mai am nevoie azi de locul ăsta, așa că hai să le atîrn deasupra focului.

Bucătarul vorbea cu accent flamand. Arăta grozav de bine ; era un flăcău vesel din sud.

— Unde e fata ?

— E nevastă-mea. S-a dus să le ducă niște cafea băieților de la generatorul electric.

— Prea o lași pe nevasta dumitale să muncească din greu. Trebuie să faci ceva pentru ea.

Luă hainele și porni încet înapoi, străbătînd sala de lemn.

— Ce bine ! Jacheta mea e caldă.

Walijne se arăta gata să se lanseze în noi plăceri. Ospătărița nu fu de găsit nicăieri ; patisierul stătea cu spatele la ei, văzîndu-și de cuptor. „Dacă semnele nu înșală, acum urmează încă o plecare fără plată. Spontană, de data asta.“ Afară o văzu pe ospătăriță stînd de vorbă cu vreo cîțiva oameni, sub un șopron de lemn.

Trecu pe lîngă ea, calm. Ea nu-l recunoscu ; cel puțin nu avu nici o reacție, cu toate că privirea ei se oprise o clipă pe fața lui.

Walijne ținea morțiș ca unchiul Bernd să ia loc împreună cu ea într-un automobil. Acum, cînd se afla față în față cu distracția, i se făcuse frică. El o tratã cu un refuz categoric.

— Nu mai e nimeni în automobile ; ai toată sala numai pentru tine.

O săltă într-un automobil, unul albastru, cu numărul 6, se întoarse demonstrativ și plecă. Rămase aplecat peste balustradă și-și aprinse o țigară ; fumul se răspîndi încet. „Poate că ginul m-ar putea ajuta să lupt împotriva acestui gol exasperant." Mai încolo erau cîțiva oameni, veniți probabil fără nici o țintă, nu ca să se adăpostească de burniță. Chiar deasupra capului lui, un difuzor tuna un rock. Pînă acum, expediția îl costase neașteptat de puțin. Putea să-și permită o trăsnaie. Se auzi clopoțelul : sfîrșitul cursei. Luase bilete pentru trei curse. Se întoarse : Walijne se mai afla încă pe același loc ! Probabil că îl chemase, dar muzica acoperise glăsciorul ei plăpînd. Făcea eforturi disperate ca să pună în mișcare micul vehicul, dar nu putea să acționeze acceleratorul. Un individ în salopetă se îndreptă spre ea și încercă s-o scoată din mașină. Ea se împotrivi categoric. Bernd se duse spre ei.

— E-n regulă.

Dădu cele două bilete și se așeză lîngă ea în cupeul strîmt.

După a doua cursă, Bernd găsi că e destul. Se revanșase cu vîrf și îndesat. Întîmplarea îl mișcase adînc. Enervat, i se păru că descoperă în el însuși necredință, egoism și lipsă de dragoste. În baraca de tir, unde o femeie foarte brunetă, cu înfățișare de țigancă, dădea clienților carabine, nimeri de trei ori în plin. Premiu : o maimuțică minusculă, pe care Walijne și-o îndesă în buzunarul jachetei. Trecură pe lîngă călușei. Erau acoperiți cu o husă. Pe o tăbliță era scris : „Începem Diseară La Ora 8".

Se pomeniră la capătul bulevardului, care aici, după ce făcea o curbă, lua aspectul unei străzi obișnuite. O cărare lată, acoperită cu zgură neagră, ducea în sus, spre dune. Plaja, linia coastei, dispărură în depărtarea cețoasă. Pe mare trecea un vas de război, mic și cenușiu, neverosimil de aproape de micul chei. Era două și jumătate. Un Messerschmidt veni pe bulevard legănîndu-se și opri neglijent pe parcajul gol. Bernd se duse repede spre mașină.

— Dumnezeule ! Ce plăcere să te întîlnesc aici !

Tînărul care se dădu jos din Messerschmidt purta o mustață ale cărei vîrfuri dispăreau în

gură. Avea cu el o femeie şi un copil de vreo patru ani, îmbrăcat ca băieţel.

— Hei, Bernd ! Ce faci tu aici ?

— Mă plimb cu fetiţa. — O arătă pe Walijne, pe care băieţelul începu s-o înduioşeze. — Presupun că eşti cu soţia şi cu flăcăul tău.

Soţia se numea Tonie, avea părul negru, care îi flutura liber peste umeri, o faţă netedă şi tînără şi podoabe de fier forjat la mîini şi la glezne. Tipul unei fete de artizan. Îi păru destul de prostuţă. Tînărul se numea Nicolaas ; îl cunoştea din cafenelele la modă şi din cîteva chefuri uitate. Nicolaas îşi făcuse renume datorită unui zvon, că ar fi autorul unui nou curent în pictură, ceea ce ulterior se dovedise a fi o minciună, şi al unor poezii încă nepublicate, pe care, la fel ca mulţi alţii, le recita mai mult cînd nu trebuia decît cînd trebuia şi pe socoteala cărora nu avea voie nimeni să facă glume. Nicolaas, în rarele ocazii cînd îl întîlnise, îi păruse a fi un tînăr neglijent, căruia îi plăcea să se îmbrace în pantaloni pepit şi haină de catifea în dungi ; acum însă purta un costum gri elegant, peste care capul cu păr lung arăta cam prăfuit.

— Poţi să-ţi pui o băsmăluţă pe cap, — îi zise el Toniei. — În curînd părul tău are să arate de parcă am fi scuipat pe el.

Tonie se zburli. Nu se putea spune dacă îi părea bine de întîlnire. Nu exterioriza absolut nimic. Nicolaas începu să „organizeze“, înjurînd în sinea lui. În prezenţa lui nimeni nu mai simţea nevoia să ia o iniţiativă. Personalitatea lui avea, pare-se, asupra oricui un efect paralizant. Omul care aduce de băut.

— Walijne, dă-i băieţaşului mîna. Tonie, ocupă-te dumneata de copii. De altfel, ştii că ai un bărbat formidabil de interesant, care scrie versuri grozave ? Hai, Nicolaas, ai venit desigur să mai iei aer şi să cauţi inspiraţie.

De fapt, Nicolaas nu era băiat rău, dar societatea nevesti-si îl făcea să-şi piardă siguranţa de sine.

Coborîră de pe bulevard pe plajă. Tonie mergea înainte cu copiii.

— Cum ai ajuns să pui mîna pe o maşină, ticălosule ? zise Bernd. — Ai aruncat cu praf în ochi. Ce lucrezi ?

— Sînt învăţător, — răspunse Nicolaas, încrezut.

— Ruşinoasă meserie, mai ales pentru un poet.

— Da, dar am nevastă şi copil, deci răspundere.

— Prostii, Nicolaas. Un om ca tine n-are nevoie să se însoare. O asemenea femeie găseşte, bineînţeles, că e ceva deosebit să trăiască lîngă

un poet, dar spune-mi mie cinstit: ființa asta crezi că poate fi pentru noi cine știe ce fericire? Tu trebuie să trăiești în poeziile tale. În una din ele ai spus chiar tu acest lucru, în chip atît de minunat.

— Care o fi fost? — întrebă Nicolaas, ca pe jar.

— E mult de-atunci, — răspunse Bernd, vag. — Foarte frumoasă, tinerească și plină de sensibilitate, dar cu o mare forță de expresie. Nu-mi poți lua în nume de rău că nu mai știu precis textul. Ești și atît de fecund!

Văzu cu groază că prostănacul acesta înfumurat se aprinde. Nicolaas începu să-i bată capul, îl îmbrîncea într-una, făcea gesturi conspirative, ca și cum ar bea niște păhărele, și era încîntat și totodată foarte serios.

— E vorba numai și numai de punerea în cuvinte a veridicului autentic. E vorba numai și numai de recunoaștere. Restul nu contează. E vorba de poezie, nu-i așa?

— Nicolaas, tu ești o personalitate complexă. Să nu-mi iei în nume de rău că nu pot să te urmăresc întotdeauna.

— Spune-mi numai cînd trebuie să-ți explic ceva, — zise Nicolaas cu toată seriozitatea. — Un poet trebuie întotdeauna să dărîme barierele.

— Nicolaas, eu gîndeam așa, că dacă un poet, după ce a trecut de, să zicem, douăzeci de ani, nu vrea să devină ridicol, trebuie să aibă un talent deosebit. Ei, cînd ascult vocea ta monotonă, încărcată numai cu acea platitudine tipică, proprie modestiei tale, aduci cu un post de bruiaj. Imperturbabil: u, u, u, üh, üh, üh! N-ai nevoie să-l asculți *per se*[1]; îl auzi fără să vrei.

— Într-adevăr, — zise Nicolaas. — Un post de bruiaj. E o imagine drăguță. O rețin. Și extrem de nimerită. Ce-am mai tras noi la măsea ultima dată!

— Frumoasă amintire, Nicolaas, dar acum trebuie să urcăm iar pe bulevard, altminteri ajungem curînd lîngă vreo cîteva cîrciumioare, unde prefer să nu mă arăt.

Îl călăuzi în sus, înspre punctul de plecare. Tonie, evident, se săturase. Era, poate, prea tînără ca să găsească satisfacție în lumea mică a copiilor.

Ajunși lîngă Messerschmidt, Bernd veni cu o propunere:

— Tonie, dumneata rămîi aici cu băiețașul dumitale și ne aștepți un pic. Eu plec cu mașina,

[1] Anume (ital.).

cu Nicolaas şi cu Walijne, într-un loc confortabil, pentru că Walijne a umblat toată ziua prin ploaie şi mi-e frică să nu se îmbolnăvească. Locul cu pricina e pe aproape, iar Nicolaas se întoarce cît ai clipi.

Tonie vru să protesteze. Cunoştea, fireşte, slăbiciunea lui Nicolaas pentru băutură.

— Să vii repede, Nicolaas !

Dar Nicolaas nici n-o mai auzi. Îl zăpăciseră dovezile de admiraţie pentru darul lui poetic, pe care credea că le primise, şi se purta acum cu toţi cam de sus.

Porniră, lăsîndu-i acolo pe Tonie şi pe băiat: o femeiuşcă palidă şi o mică pată verde.

Nicolaas conducea cu pricepere. Nu-şi menaja maşina şi trecea la nevoie peste trotuare, dacă era cazul ; la un moment dat depăşi, într-un mod cum nu se poate mai riscant, nişte rable de camioane, foste ale armatei, care treceau cu un zgomot surd pe bulevard în jos, încărcate cu scoici. Bernd avu impresia că Nicolaas vrea să-l convingă că e un poet îndrăzneţ, maltratînd ca un iresponsabil, cu o extremă degajare, preţiosul său vehicul. Îşi propuse să verifice dacă indiferenţa pentru existenţa pămîntească, apărută subit la Nicolaas, se referă şi la soţia lui. Merseră cu maşina pe bulevard în jos, apoi intrară pe o stradă comercială îngustă, unde sub marchizele

de pînză se aflau expuse articole fără de care plăcerile plajei sînt de neconceput.

— Aici e.

Nicolaas îşi parcă maşina peste drum de local, care făcea impresia că e cam întunecos, printre magazinele luminate toate ca de sărbătoare, fără nici o excepţie.

— Nu-mi spune nimic, — trase concluzia Nicolaas.

Acum, cînd motorul fusese oprit, picăturile de ploaie se puteau auzi limpede pe acoperişul Messerschmidt-ului.

— De ce vrei să intrăm aici ? Sînt pe strada asta zeci de cîrciumi mai bune.

Nicolaas se pregătea să pornească din nou maşina. Bernd îi scoase repede cheiţa din contact.

— Nicolaas, ăsta e un local cum nu e altul. De afară arată el cam neapetisant, dar nu i-ai văzut încă aspectele cele mai rele. Abia după ce intri înăuntru descoperi cît e de infect. Iluminatul este minim ; doar cîteva beculeţe, fără abajururi. Scaunele sînt bune mai curînd să te sui pe ele decît să te aşezi pe ele. Nu are nici radio, nici tonomat, şi nu-ţi pune la socoteală remiza. Pe scurt : pentru noi, declasaţii, este locul cel mai indicat.

— Bine, Bernd, atunci să intrăm. Mă duc să-i aduc pe Tonie și pe băiat.

Bernd deschise portiera buclucașă și îl trase pe Nicolaas de mînecă.

— Nu pleci pînă nu bei ceva din partea mea.

Nu era de fel convins că Nicolaas va reveni. Plecînd înapoi, Nicolaas putea să ajungă lesne, fie singur, fie în urma unor presiuni ale nevesti-si, la concluzia că e tot atît de bine poet și dacă se duce de-a dreptul acasă. După ceva băutură, nevoia de a bea mai mult va învinge cu siguranță.

Pentru Nicolaas, oferta fu o surpriză, dar Walijne, găsind că mașina e mult prea nostimă, nu vru să coboare numaidecît. Nicolaas îi dădu voie să mai stea în mașină, ca să mai sucească niște butoane.

Intrară; cînd se deschise ușa, se auzi un clopoțel, ca și cum ar fi intrat într-un magazin. Nu erau clienți în local. Se așezară pe taburetele nestabile din fața barului și așteptară. Localul avea aerul unei săli de întrunire din provincie. Înalt și cafeniu, cu multă lemnărie și cu un tavan cu stucaturi. Și mai ales era vechi. O cîrciumă în toată regula, fără pretenții. Cîteva afișe publicitare pe pereți și băuturi nu prea scumpe pe rafturi. Pesemne că aici se desfășura viața socială a populației locale. Nu intrase încă

niciodată aici; îi arătase la noroc lui Nicolaas ceva ieftin. Un omuleț slab și pipernicit, în bretele, apăru după tejghea, luă două pahare și se duse la pompa de bere.

— Mie să nu-mi dai bere; dă-mi un gin, — zise el.

— Atunci trebuie să vă duceți la Schiedam [1], acolo e *plenty* [2], — zise cîrciumarul.

Umplu paharele cu dibăcie, fără să facă gesturi exagerate.

— Îmi aștept furnizorul. Trebuie să pice din moment în moment.

Fără să mai spună nimic altceva, le puse paharele în față și își șterse mîinile cu un prosop colorat.

— *Ad fundum* [3], Nicolaas!

Nicolaas o luă în serios. Își bău paharul dintr-o suflare. Îi rămase spumă pe mustață.

— Asta a fost pentru mine, — zise Bernd ritos. — Acum trebuie să-ți aduci soția. — Cu o mișcare rapidă, apucă mîna lui Nicolaas și-i scoase ceasul brățară. — Poeții sînt oameni susceptibili și-i aduc adesea pe prietenii lor la disperare. Ascultă atît de intens de vocile dinlăuntrul lor, încît o voce dinafară e foarte des

[1] Localitate în apropiere de Rotterdam.
[2] Destul, berechet (engl.).
[3] Pînă la fund (lat.).

acoperită de celelalte și e privită ca originală. Pentru a preîntîmpina asta, Nicolaas, îți iau ceasul zălog, ca să nu te poată convinge cine știe ce femeie să iei o hotărîre nedemnă, de care mai tîrziu te-ai căi.

— Lasă prostiile, Bernd. Se-nțelege că vin înapoi.

Nicolaas încercă să apuce ceasul, dar Bernd i-l ținu la spate, ca un copil care se joacă.

— Mă pune pe gînduri că vrei să-l iei înapoi. Desigur, sînt convins că ai să vii. Ți-e frică, poate, că nu mă mai găsești cu ceasul ? Adevărul cred că se află, ca întotdeauna, la mijloc, deci să intercalăm un al treilea. — Îi dădu cîrciumarului ceasul. — Ești bun să-i dai dumnealui ceasul cînd vine înapoi ? Se duce după bani ; și-a uitat portofelul.

— Păi rîndul ăsta nu l-ai dat tu ?

— E numai un fel de a vorbi, Nicolaas, ca să nu împingem neîncrederea reciprocă dincolo de pragul reuniunii noastre.

Patronul luă în primire ceasul și îl puse în spatele lui, apoi își continuă treaba la chiuvetă.

— Pe curînd, Bernd, — zise Nicolaas. — A, da, cheia de contact. — Plecă repede.

Bernd își bău paharul și făcu semn să i se dea altul. „Iar am ajuns în această situație. Iar mă aflu într-o bombă, vorbind cu mine însumi,

așteptînd tot felul de oameni și ce-o mai vrea viitorul să-mi aducă."

Comandă încă un pahar. Într-un colțișor al bufetului de sticlă, unde erau păstrate paharele speciale și țigările, se afla atîrnat un cartonaș, pe care scria, frumos caligrafiat : „Cine Nu Ia La Măsea Este Mare Mangafa". În tăblia dreptunghiulară, cromată a robinetelor sclipea, oglindită, viața de afară. „Doamne Dumnezeule ! Unde-o fi Walijne ?" Ieși glonț din cîrciumă, avînd grijă ca ușa să rămînă deschisă, pentru ca patronul să nu intre la bănuială dacă mai vine înapoi sau nu. Strada udă, în afară de cîteva femei în costume naționale și de cîțiva bărbați care lucrau la un canal, era goală. „Unde-o fi fetița ? Poate că a luat-o Nicolaas cu el, ca să aibă un motiv să vină înapoi. E impresionant ce mare influență pot avea fetițele plăpînde și palide."

Se întoarse, neliniștit, la paharul lui de bere.

Nicolaas năvăli în cîrciumă cu mare tevatură, urmat de o Tonie discretă.

— Am luat fetița cu mine. N-a fost chip s-o dau jos din mașină. De fapt, ce ți-e ? Nepoțică ?

Bernd ocoli răspunsul.

— Unde sînt acum copiii ?

— În mașină, — răspunse Tonie.

Părea că se simte ceva mai bine în local ; cel puțin, spusese ceva, fără să i se fi vorbit direct.

— Nu putem să stăm la o măsuță ? — întrebă ea, cu un ton cam plîngăcios. — Taburetele sînt prea înguste !

Se așezară la o măsuță de lîngă fereastră, de unde puteau urmări copiii, și dădură perdelele ceva mai la o parte. Comandară bere, chiar și Tonie, iar Nicolaas îl privi atunci pe Bernd cu un aer triumfător.

— Dom'le, dom'le, dom'le, am portofelul la mine, — strigă Nicolaas cu voce prefăcută și ridică în sus un portofelaș de damă.

Bernd înțelese. Nicolaas șterpelise banii de la Tonie, care făcea, firește, pe casiera. Lucrurile mergeau din ce în ce mai bine.

— Ia hai să stăm noi mai intim, — îi zise Bernd Toniei.

Se așeză lîngă ea, iar Nicolaas rămase singur în fața lor, încîntat de uriașa sa prezență. Berea venea într-una. Conversația, la care contribuția cea mai mare o aducea Nicolaas, era grozav de stupidă. De cîteva ori, Tonie și Bernd fură nevoiți să înghită cîte un șuvoi de versuri spuse pe șoptite, ceea ce îi sili să-l tot felicite într-una pe Nicolaas. Între timp, trecură și la gin, dar Tonie o ținea tot pe bere.

Nicolaas deveni agresiv, o înjură din cînd în cînd pe nevastă-sa și se simțea pe loc jignit cînd

ceilalți doi nu reacționau la timp și energic la poeziile lui.

Bernd, abia cînd se sculă cu gîndul să-i telefoneze Medusei, înțelese că alcoolul nu trecea nici pe lîngă el fără să lase urme. Era o intenție nesăbuită, legată de riscuri. Dacă Medusa își dădea seama după vocea lui că e cherchelit, Bernd pierdea din nou o parte din lumea lui, iar plimbările lui cu Walijne aveau să aparțină trecutului.

— Medusa ? Ce bine că ești acasă. Ascultă, azi de dimineață am fost atît de aproape unul de altul... Ai dorit atunci ca eu să merg mai departe ?

Stătea cu fruntea lipită de peretele culoarului, lîngă telefon. Numărul lui Carl nu voia să-i revină în memorie.

Se întoarse în local și văzu că Nicolaas și Tonie stau încă în aceeași poziție ca în clipa cînd ieșise. Așadar, pentru oamenii aceștia lumea se oprea în loc atunci cînd nu mai aveau spectatori. Se plictiseau unul cu altul. Tonie era, bineînțeles, de mult sătulă de aureola de poet și de poezioarele soțului ei, care mai era și un om dificil și adeseori lipsea de acasă și se îmbăta, iar Nicolaas se gîndea la femei, în general, și la cele cu care era ceva de făcut, în special. Dezgustător ! Ce căuta el, de fapt, în această atmosferă de familiaritate rece, unde cordialitatea era produsă numai de băutură, iar solidaritatea, de aburii ieșiți din hainele lor ? Bernd

întoarse capul spre un tablou cu o scenă din viața captivantă care se desfășoară în apa dintr-un șanț și încet-încet își reveni. Își șterse cu batista mîinile umede.

— Nicolaas, ai ajuns în prima și poate cea mai grea fază în drumul spre beția totală. Te simți indispus, băutura nu-ți mai place și ai prefera să te vîri în pat, ca să dormi. Dă-i înainte, băiete. Nu există decît un leac.

Luase de pe tejghea un rînd de pahare pline și le oferi cu un gest teatral. Ritmul era prea rapid pentru Tonie, care mai avea în fața ei două pahare băute pe jumătate.

Tonie îl privi îngrijorată pe Nicolaas care, peste puțin, trebuia să conducă mașina.

— Ce păcat ! O să fiți nevoiți să împingeți mașina pînă acasă. Nicolaas, auzi ce spune Tonie ?

Băutura îl dăduse gata pe Nicolaas. În scurtul răstimp cît lipsise Bernd din sală, Nicolaas se prăbușise cu totul. Se juca acum cu paharul, rîzînd încetișor. Asuda ; părul i se lipise de frunte. Un poet ajunsese în rai.

— S-a afumat repede, — îi zise Bernd Toniei. — Credeam că e mai obișnuit cu băutura.

Tonie dădu din umeri.

— E mai mult așa, — zise ea, resemnată.

— E mai bine ca un bărbat să bea, decît să ia stupefiante, — o consolă el, petrecîndu-i o mînă după umeri.

— Crezi ? — întrebă ea speriată și cu o încîntătoare senzație de dependență. — La noi acasă au fumat o dată marijuana. Nicolaas voia să vadă ce se întîmplă. Spunea că poeții americani fac toți așa.

— În țara orbilor, chiorul e împărat. Nicolaas voia desigur să imite cu orice preț un șablon.

„Nu e de așteptat nimic sincer sau original de la băiatul acesta. Dacă Nicolaas continuă așa, nu ajunge niciodată director de școală.“ Bernd descoperi că albul ochilor Toniei e străbătut de vinișoare roșii. Socoti. Tonie băuse cel puțin cinci pahare de bere.

— Băutura are măcar o alură masculină. Femei și fiare sălbatice. Cînd e vorba de stupefiante, ai de-a face cu niște băiețași misterioși, care își șoptesc despre anumite lucruri clandestine, de parcă ar vrea să se întoarcă înapoi în pîntecele mamelor lor.

— Mie, toată treaba asta îmi cam dă fiori — zise Tonie. — Stau serioși și trag din țigară, apoi suflă fumul încet de tot și iar trag. Și pe urmă se prostesc.

Rîse ; fața i se însenină, dînd la iveală o fată destul de drăguță.

Comportare copilărească. Inimile lor erau de acord, iar Bernd simţi că Tonie îşi apasă energic piciorul de genunchiul lui.

Îl privi pe Nicolaas, care dormea cu capul în mîini. Nu era nimeni în local. Veniseră cîţiva bărbaţi, dar băuseră în grabă, toţi. Chiar şi patronul dispăruse. Presupunea desigur că de la aceşti clienţi nu prea mai are ce aştepta, decît plata.

— Tonie, — zise Bernd. — Eşti fermecătoare. Ai maniere frumoase, eşti plăcută la înfăţişare şi găteşti, desigur, minunat din restul pe care ţi-l lasă Nicolaas pentru gospodărie, dar aspectul cel mai important este că eşti atît de dulce. Din păcate, drumurile noastre nu s-au încrucişat pînă acum ; hai să facem ce mai e de făcut.

Puse un sărut pe o gură supusă.

— Lasă asta acum, — zise ea, în timp ce-i cuprindea gîtul cu un braţ. Îl privi scurt pe Nicolaas, care dormea, şi îl sărută pe Bernd, apoi îi dădu drumul brusc. — Destul, destul, — zise ea cu blîndeţe, dar şi cu hotărîre.

— Numai cu condiţia ca să am voie să viu să te văd acasă.

— Păi... nu se poate. Oamenii. Juultje[1].

— Dacă facem totul aşa cum fac unii în comediile franţuzeşti, atunci umorul nu se pierde şi, în

[1] Diminutivul prenumelui *Julius*.

cazul că ne prinde, putem conta pe tunete de rîs. Soţul purta coarne.

Nicolaas se uita la ei. Arăta ca vai de lume. Nu se ştie cum, dar izbutise să-şi agaţe undeva cămaşa. Totuşi, părea că somnul iepuresc îi făcuse bine.

— Ce tot şoptiţi acolo ? — zise Nicolaas, supărat. — Că doar nu faceţi dragoste ?

I se adresase anume Toniei, cu toate că pentru acest reproş e nevoie întotdeauna de două persoane. Suna ca începutul unui conflict violent.

— Ia te uită, Nicolaas. Văd că porţi lînă direct pe piele. Nu-ţi produce iritaţii ? Mîncărime şi pete roşii ?

Nicolaas îi urmă privirea şi descoperi ruptura în cămaşă.

— Mama ei de cămaşă, Tonie, — zise el, neajutorat, pipăind marginile rupturii.

— E din material sintetic ?

Tonie dădu din cap că da.

— Bietul Nicolaas. Asta nu se mai repară. Este imposibil să urmăreşti cu acul structura fină a ţesăturii. Rămîne întotdeauna o umflătură, acolo unde aţa a împreunat marginile. Dacă te-ar chema Ludovic, ar mai putea trece drept monogramă.

— Veşnic păţesc ceva ! — ţipă Nicolaas brusc.

Îl cuprinse o mînie cumplită, îşi vîrî degetele în gaură, smuci brusc cămaşa, sfîşiind-o, şi izbucni în hohote de plîns.

— Destul pentru azi.

Se sculă şi mai izbuti să se ţină pe picioare. Orgia trecuse de apogeu şi se apropia repede de declin.

— Tonie, te sfătuiesc să-i dai soţului tău o cafea mare. Nicolaas, fii prietenos şi atent cu tînăra ta soţie. Ea are să-l anunţe pe patron, ca să-ţi restaureze mintea tulburată. Nu face ea asta din dragoste la prima vedere, dar încearcă totuşi s-o preţuieşti.

O urmă pe Tonie la bufet şi o trase în coridorul cu telefonul.

— Ai destul ca să plăteşti ?

Îi strecură ceva bani în mînă.

— Cred că da, — zise Tonie. — Numai că Nicolaas trebuie să mai ia mîine benzină. Acum pleci ?

O atrase către el şi o sărută lung. Ea se lăsă, ba chiar păru că simte plăcere şi uită că Nicolaas poate să vină după ei. Nu se mai gîndea că trebuie să fie prudentă ; deschisese toate ecluzele, ba chiar scînci un pic. Bernd îşi dădu seama că Nicolaas o neglija în mod ruşinos. În cele din urmă fu nevoit să pună capăt situaţiei, într-un fel sau altul.

— Mîine am să fiu mahmur, dar poimîine viu să iau masa la tine.

— Bine, — zise Tonie. — Stătea lipită de el, fericită şi excitată. — Chiar vii, Bernd ?

Bernd îşi luă ziua bună de la Nicolaas, dar se feri să-i dea mîna sau măcar să-l atingă. Nicolaas îi produse deodată o repulsie fizică.

— Încearcă să vomitezi, — îl sfătui el.

Tonie jucă admirabil teatru, salutîndu-l cu un aer de indiferenţă, în timp ce se ocupa intens de cafeaua lui Nicolaas, adusă între timp de patron.

— Hai, şterge-o ! — strigă Nicolaas după el.

În Messerschmidt, Walijne stătea liniştită, cu un băieţaş adormit alături.

— Of, ce mult ai lipsit, nene Bernard ! — Era fericită că venise el s-o elibereze. — Bagă de seamă, să nu se trezească Juultje.

Tonie veni să se intereseze de băiat. În timp ce Bernd îi ajuta să pună o pătură pe copilul adormit, ea îl sărută repede pe ceafă.

— Nicolaas e îngrozitor de agitat. Pleacă repede ; vrea să se ia la bătaie cu tine.

Tonie intră în local, făcîndu-i semne cu mîna. El rămase pe trotuar, primind burniţa binefăcătoare pe faţa înfierbîntată.

— Mergem acasă, nene Bernard ? Am cam obosit.

— Mai e timp.

Opri o fetiţă care trecea pe bicicletă şi o întrebă cît e ceasul. Fetiţa, cînd veni lîngă el, făcu un pas înapoi.

— Nu te uita că miros a băutură. Abia cînd mă prăbuşesc la pămînt sînt într-adevăr beat.

Era patru şi jumătate.

Ploaia binecuvîntată îl făcu să se simtă mulţumit. Se rezemă de un gard ; după gard erau nişte pietre de mormînt pe jumătate dărăpănate, năpădite de buruieni înalte. În spatele micului cimitir se afla o bisericuţă veche, cenuşie. Îşi aminti că cineva îi povestise cum că în naosul bisericii e atîrnată o balenă uriaşă şi că pescarii cîntă acolo psalmi nesfîrşiţi, în care se poate recunoaşte tălăzuirea lentă a mării.

— Închipuie-ţi că a ieşit soarele. Altminteri cum ar mai fi încă luminată muchea de sus a caselor vechi ? Pe la colţuri, cum ar fi putut să le întîmpine o lumină galbenă, ca o ploaie cu grindină, ca nişte mănunchiuri de vîlvătăi îndreptate spre pămînt ?

Se uită şi văzu un obrăjor gingaş, cu ochii albaştri aţintiţi cu seriozitate asupra lui şi simţi că o mînuţă i-o strînge, plină de încredere, pe a lui.

— O, Walijne, era s-o păţim urît de tot.

7

— BEAU pentru că am un necaz mare, dar mai ales din predispoziţie. De mahmureală nu mi-e frică. Nimic nu mă împiedică să cedez înclinării mele pentru băutură.

Omul care se afla lîngă el la bar dădu din cap cu toată seriozitatea, aprobîndu-l. Stăteau ascunşi în semiîntunericul care pretindea că reprezintă intimitatea. Omul de lîngă el trăgea la măsea cu schepsis, ca un expert. Îşi punea întîi sifon în whisky şi abia apoi gheaţă. Purta un costum de culoare exagerat de deschisă. Pusese lîngă el, pe tejgheaua barului, o pălărioară de paie cu o panglică veselă în

jurul calotei, un soi de pălărie care, în deceniul al patrulea, fusese foarte populară în sezonul de vară. Omul era de vîrstă nedefinită, iar pielea lui bronzată părea tăbăcită. Un om care își petrecuse mulți ani în țări mai calde.

Omul îi oferi un „Camel" dintr-o tabacheră lungă și îngustă.

— Englezii sînt cei mai mari bețivani, — zise el. — Și americanii ; dar ăia sînt veșnic scandalagii, beți sau nu. Dar pe englezi nu-i auzi. Nici nu cunoști nimic la ei.

Omul îi făcu semn ospătăriței și îi arătă paharele.

— Mie un Campari, — zise el. — Nu pot să-i țiu tovărășie acestui domn cu gin ordinar.

Bernd se simțea grozav de liniștit. Nici un fel de probleme chinuitoare, nici gînduri negre, de data aceasta. Stătea pe spate după o stivă lată de saci cu nisip, de care gloanțele inamice se izbeau cu pocnituri în surdină. Crengile merilor îl fereau de soare, sub cerul albastru.

— Lucrați în străinătate ?

— Da, — zise omul, repetînd ritualul cu sifonul și cu gheața. — Ghana. Africa.

— Sînteți desigur în concediu. Și v-ați adus și familia ? — se auzi pe sine că spune amuzat, cu un ton de parcă ar fi fost vorba de cine știe ce glumă îndrăzneață.

— Nu sînt căsătorit, — răspunse omul din Ghana, care se uita fără încetare în oglinzile bufetului.

O mutră flegmatică, a unui om care și-a băut whisky-ul pretutindeni și pe care lucrul acesta nu-l mai miră nicăieri.

— O-ho, păi atunci tinerele negrese or fi avut de furcă ! *Insider*-ii[1] susțin că atmosfera tropicală stimulează grozav virilitatea.

— Eh ! Puștancele alea !... — Omul din Ghana dădu din cap abia perceptibil. — Dă-le-ncolo !

Bufetiera cu păr negru și cam dolofană se aplecă înspre ei.

— Facem un joc ? — întrebă ea și, flecărind de zor, împinse pe fața netedă a barului cupa de piele cu zarurile.

— Eu nu, — zise Bernd. — Păi eu cîștig întotdeauna. Multă vreme am fost nevoit să mă întrețin din zaruri. Pe vapoarele mari și greoaie de pe Mississippi, numele meu mai răsună încă și azi ca o plesnitură de bici.

Omul din Ghana fu de acord, iar bufetiera folosi prilejul și-și turnă ca avans un lichior.

Omul din Ghana era pierdut pentru el.

Bernd se duse la tonomat și căută numerele lui Fats Domino, care avea un acompaniament atît de minunat și un refren de saxofon la fiecare număr.

[1] Inițiații (engl.).

Se afla în faza de mare seninătate. Fără griji și fără obstacole. Făcu vreo cîțiva pași de dans și răsturnă o vază de nichel. Zgomotul zarurilor răsuna enervant printre sunetele muzicii excelente. „Nu s-ar putea fabrica zaruri din blană ?“ Paharul lui de Campari stătea încă neatins lîngă whisky-ul omului din Ghana, care cugeta și, din cînd în cînd, număra punctele, mormăind.

Bernd se duse cu paharul la capătul barului, apoi se așeză supărat lîngă ei, ca să se uite.

Atitudinea oamenilor i se păru de nesuferit. În conversații descoperea de fiecare dată rea-credință și stupiditate. Ce puțină atenție i se acorda ! Și pe nedrept, de asta era convins.

Se gîndi să ia un Tonic și să-l bea după Campari, ca să-l dilueze ; era convins că sec e o băutură de-a dreptul formidabilă, dar nu se lovea cu hotărîrea luată cîndva ca, în timp ce trage la măsea, să nu comande nici o băutură nealcoolică.

Barbutul se terminase, iar bufetiera își culcase bustul pe bar și întreținea acum o conversație pe șoptite cu omul din Ghana, jucîndu-se cu mîna lui și pipăindu-i ceasul-brățară de aur masiv.

— Am isprăvit. Dacă sînt de prisos, gata. Nimeni nu mai așteaptă nimic de la mine, nici măcar o comandă. Pot s-o iau din loc. Înfățișarea mea ponosită și fața mea palidă și insignifiantă au cîștigat procesul.

Își bău paharul de Campari și îl trecură fiori. Își privi, printre genunchi, pantofii și se văzu stînd pe un trotuar, în centrul orașului.

— Hei, nu dormi aici, — strigă nimfa brunetă a bufetului.

Se îndreptă pe taburet cît ai clipi, dar ea își întorsese din nou privirea. Omul din Ghana se uita numai la propria sa imagine din oglinda pe care o avea în față.

— Vă înșelați, — strigă Bernd.

Trebuia să găsească pe loc niște scuze, altminteri tot terenul cucerit, locul lui la acest bar, era pierdut. Le-ar fi făcut o impresie greșită. Cu siguranță că le-ar fi făcut.

— M-am aplecat un pic, atîta tot. Mai puțin din pricina oboselii, cît mai degrabă din umilință față de vădita mea superioritate în această societate meschină, strivită de valurile vieții.

Nici o reacție. Omul din Ghana își manifesta aprecierea pentru bufetieră, punînd-o fără încetare să-și toarne lichior. El însuși nu bea aproape de loc ; cînd și cînd cîte o sorbitură, ca și cum whisky-ul l-ar fi lăsat indiferent. Un om cu bani, pentru care băutura nu contează. Dacă nu bea acum, are să bea mai pe urmă. Avea tot timpul să bea, iar ocazii tot așa.

Un val de simpatie pentru omul din Ghana, amestecat cu o apreciabilă doză de aciditate gastrică, i se sui lui Bernd pînă la buze. Trebuia să ia măsuri.

Se dădu jos de pe taburet și se tîrî spre omul din Ghana.

— O clipă, — zise el serios. — Să nu vă lăsați amăgit de țeasta asta plantată cu păr negru. Culoarea coamei nu e veritabilă. Concentrați-vă o clipă gîndurile spre tinerele negrese de acolo, din Ghana. Alea au trupuri mai frumoase, în care nu se ascunde încă nici un interes. Ați călătorit mult și ați scotocit tainele mărilor. Ați contemplat și cerul tropicelor și ați cercetat cu precizie piața, înainte de a plasa produsele plantației dumneavoastră. N-aș putea suporta să vă văd că naufragiați într-un mic bar, alături de casă. — Întinse un deget acuzator înspre bufetieră. — În vinele ei curge oja.

— Hai, tinere, du-te acasă, — zise bufetiera, pregătindu-se să iasă de după bar.

Omul din Ghana îl măsură rece și-i făcu cu mîna un gest să stea mai departe și să fie calm.

— Ce stupiditate! — Se duse repede înapoi la paharul lui. — N-am făcut decît o simplă încercare de a mă băga în conversația dumneavoastră. Firește, merit toată dezaprobarea, mi-am dat seama numaidecît. Ce prostie din partea mea! A fost un

imbold spontan, cu toate că impulsivitatea mi-e cu totul străină.

Bufetiera se îndreptase spre el, cu un bilet în mînă.

— A-ha! Socoteala! — exclamă el, cu vioiciune, deși cele întîmplate îi stricaseră din nou echilibrul.

Bestia cu părul negru profitase de primul pretext ca să-i arate ușa. Omul din Ghana era un obiect interesant, căruia dumneaei voia să i se dedice cu totul și, preferabil, fără prezența stingheritoare a unor terți. Eforturile lui, oricît de însuflețite de cele mai bune intenții, nu erau apreciate nici măcar de viitoarea victimă. „Ai avut oameni care n-au făcut decît să lase lucrurile în voia lor și care în cel mai bun caz s-au bizuit pe dibăcia și viclenia lor."

— *Sorry*, dar nu-mi articulez limpede cuvintele, sau fac gesturi necontrolate și obscene? Cad într-una de pe scaun, sau nu mă mișc din loc decît cu smucituri?

— Nu mă încălzesc vorbele goale, — zise bufetiera. — Plata și acasă.

— N-am casă, — zise Bernd. — Dar la dumneata mă simt la largul meu. Cu toate că nu ești drăguță, iar îmbrăcămintea dumitale nu e prea decentă, personalitatea dumitale este de o strălucitoare simplitate.

Îi luă din mînă nota de plată.

— Paharul de Campari nu-l plătesc, iar remiza o găsesc exagerată. — Îi dădu bufetierei bani. — De altfel, pentru dumneata ziua abia a început.

Femeia nu făcu nici o obiecţie, ceea ce îl dezamăgi cumplit. Venise sfîrşitul lumii. Dacă el, în calitate de client, nu mai prezenta interes pentru comerţ, nu se mai puteau invoca nici un fel de motive pentru ca omenirea să fie lăsată să-şi continue existenţa.

Îl salută pe omul din Ghana cu respect şi cu adîncă umilinţă şi vru să-i dea mîna, dar n-avea rost. Se plictisise de el.

Uşa se deschise larg.

— Cine e cu fetiţa asta nenorocită care aşteaptă afară ? — strigă un om îmbrăcat într-un costum de catifea reiată.

Omul mirosea a tutun ieftin, a aer liber şi a canale. Un miros de muncă grea.

— Ce s-a întîmplat ?

Fugi afară. Cum se petrecuseră lucrurile ? Uitase cu totul de Walijne.

Pe trotuarul de peste drum era un mic grup de oameni. Un autocar mare, de turism, tocmai pornea ; turiştii scoseseră cu toţii capul pe ferestre şi se uitau curioşi.

Vreo şase trecători formau un cerc în jurul Walijnei, care stătea în mijloc, plîngînd cu disperare. Cînd îl văzu, zbură spre el. El o săltă în sus, iar ea îl cuprinse cu braţele, strîns.

— Unde ai stat iar ? — sughiţă ea. — N-am mai putut să te găsesc nicăieri.

— Mai mare ruşinea ! — ţipă o femeie. — S-o lase pe biata fetiţă în voia soartei ! Era s-o calce autobuzul.

— El pute a băutură şi asta mică umblă să-l caute, — preluă altul cuvîntul.

Spaima îl trezise măcar atît cît să-şi dea seama că trebuie să plece repede de acolo.

— De ce nu vă vedeţi de treabă ? În clipa asta, copiii dumneavoastră ar putea să se otrăvească, să se înăbuşe sau să ardă de vii.

Ca s-o liniştească, zise, destul de clar ca să fie auzit de cei de faţă :

— Acum luăm un taxi şi ne ducem frumuşel acasă.

— N-ai face rău, tăticule, — zise omul cu costumul de catifea reiată.

Nu răspunse, ci porni înspre bulevard. Pas cu pas se depărta de omenire. Avînd grijă să se ţină drept şi să nu se poticnească, sui strada destul de abruptă, la capătul căreia îi aşteptau cerul cenuşiu şi un belşug de apă. Acolo se afla un vas gata de plecare, iar echipajul era dispus să-i ocrotească de

gloată. Simți prin cămașă hainele ude ale Walijnei. Era complet zdruncinată și voia să ajungă cît mai degrabă acasă.

— Firește, firește, — îi șopti el. — Încă o clipă. Încă un pic și mergem.

O puse iar jos, dar Walijne îi prinse brusc mîna și i-o ținu strîns. Bernd se uită precaut în jur și în josul străzii. Micul grup de oameni se împrăștiase. Numai omul în costumul de catifea reiată se uita după ei de departe.

Cu puțin înainte de bulevard intrară într-un bufet lacto. Nu avea încredere în omul acela. Poate că se ținea după ei ca să-l controleze. Aici putea să-l aștepte în liniște și să rîdă de el. Sala căptușită cu placaj sclipitor îl făcu să-și recapete în parte siguranța, dar de frică luă totuși o ceașcă de cafea neagră. Walijne primi supă și începu să mănînce, flămîndă.

Un gust amar îi umbla prin gură. Se simțea șubrezit, iar în dreptul diafragmei ceva nu era în regulă. Nu va trece mult și va cădea în apă, sau va fi călcat mortal, iar la morga unui spital comunal niște felcerițe mirate vor privi minunea: un trunchi golit complet de măruntaie, în care nu va mai putea fi găsit decît ficatul, sub forma unei bile mici și tari ca piatra.

Prea de tot! Încet-încet, toată lumea pornea împotriva lui. Chiar și obiectele se răzvrătiră.

Walijne scăpă lingura pe jos și în timp ce el se aplecă pentru a o ridica, scaunul se răsturnă și căzu cu un bubuit puternic pe pardoseala de mozaic. Bernd se așeză prostește alături de scaun. Ospătarul sări într-ajutor, dar Bernd se și sculase, frecîndu-se exagerat de tare, și puse scaunul la loc pe picioare, cu un aer indiferent, mormăind printre dinți, ca și cum cele întîmplate l-ar fi supărat și ca și cum ospătarul ar fi fost de vină.

Vru să se pună la adăpost de orice eventualitate și întrebă unde poate găsi un taxi. Ieși pentru cîteva clipe din local, ca pentru a vedea dacă a stat ploaia. Omul cu costumul de catifea reiată dispăruse. Strada udă, asfaltul lucios, lunecau la vale, pustii. Cele mai multe magazine își luaseră înăuntru mărfurile expuse pe trotuar.

— Cum se simte acum Walijne?

— Bine, nene Bernard, zău. Mergem acasă? Am cam obosit. Ce scoică frumoasă am eu!

— Walijne, mai vreau să mă duc un pic pe plajă. Mă mai lași? Uite, îi telefonez lui *mammie* că venim ceva mai tîrziu.

Se duse spre cabină mimînd că telefonează. Nu-și făcea iluzii. În privința asta, Medusa avea un instinct animalic. Și-ar fi dat seama numaidecît că e aproape beat.

Lîngă bufet era un debit de băuturi. Uşa era încuiată, dar în prăvălie mai ardea lumina. Sună şi bătu cu palma în geam.

— Alo, prietene, — îi zise el negustorului care îi deschisese. — Adineauri ni s-a înapoiat din străinătate un membru al familiei, după o călătorie obositoare şi periculoasă. Păţaniile lui sînt prea numeroase ca să le expun aici *in extenso*[1]. Important în clipa asta e numai că din pricina soarelui fierbinte a venit complet ars şi pradă acceselor de malarie. M-a rugat să-i aduc gin, ca să-i mai alin un pic suferinţele.

O împinsese întîi pe Walijne în prăvălie, apoi se strecurase şi el, mînîndu-l pe negustor în faţa lui şi încuind uşa după el.

— Sînteţi un client al meu ? — întrebă negustorul de băuturi.

— Sigur, sigur. Nevastă-mea comandă regulat aici lădiţele de bere, de care am neapărată nevoie. În urma prescripţiei medicului, bineînţeles. Sufăr de lipsă acută de vitamină B-complex.

— Nu cred un cuvînt din ce-mi spuneţi, — zise negustorul. — Dar luaţi-o înainte, am să vă vin în ajutor.

Negustorul înfăşură sticluţa de gin în foiţă, de parcă ar fi fost flori şi îl preveni stăruitor să

[1] Pe larg (lat.).

ascundă bine marfa, avînd în vedere dispoziţiile legale.

— Cred că n-ai nimic împotrivă să mai beau aici o sticlă de bere ? Dă-i Walijnei limonadă şi ia şi dumneata ceva.

Spre mirarea lui, negustorul făcu numaidecît ce i se ceruse şi aduse pahare. Walijne se aşeză pe un scaun, iar el se rezemă de o tricicletă plină de noroi, parcată lîngă rafturi.

— E bună, — zise negustorul. — Nu trebuie să uiţi că mă zbat toată ziua : servesc oamenii în prăvălie, expediez comenzile, fac aprovizionarea..., aşa încît seara îmi place să mă destind un pic, chiar dacă a mai rămas ceva de făcut. Astă-seară am de gînd să golesc iar toată vitrina.

— Ah, micii negustori independenţi muncesc întotdeauna cel mai mult şi o duc cel mai greu. Uită-te la mine. Am o zarzavagerie minunată, dar cu ce mă aleg din toată truda ? Cu nimic ! E drept că, la nevoie, pot să-mi permit cîte o maşină nouă în fiecare an, iar vacanţa mea nu ţine niciodată mai puţin de trei luni, dar în schimb muncesc fără excepţie pînă la şapte seara. Ceea ce e cam mult, mai ales în branşa zarzavageriei şi în lunile de iarnă. E ca şi cum ai munci vara pînă la unsprezece noaptea. Şi unde pui că nu poţi să ai încredere în salariaţii de azi, care la prima ocazie îşi vîră mîna în sertarul cu bani, aşa că sînt nevoit

să fiu prezent cu noaptea-n cap. Uite, berea s-a isprăvit, dar setea chinuitoare tot nu s-a stins.

Ca și cum ar fi fost ceva normal, negustorul de băuturi îl lăsa să flecărească și scotea mereu la iveală sticle pline, din care turna ca un cîrciumar experimentat.

Bernd privi ceasul electric de pe perete și se sperie de oră. Totul se găsea acum la mare depărtare. Brațele parcă-i ajungeau pînă la pardoseală și încercă să se rezeme un pic de ele. Interiorul prăvăliei îl făcea să se simtă grav bolnav. Mirosul de plută udă! Sclipirile miilor de obiecte mărunte, — funduri de sticle culcate, pahare și nichel, — se contopeau și se despărțeau. Cînd privea, nu se mai putea concentra. Negustorul de băuturi se multiplicase. Numai strîngînd tare un ochi izbutea să-i prindă imaginea. Îi fu dor de ploaia rece de afară, de linia dreaptă a orizontului și de marile suprafețe numai nisip și apă, unde privirea poate să cuprindă tot întregul, fără să fie împiedicată de dimensiuni și de neregularități recalcitrante. Înainte de apariția putrefacției totale, — cînd vomiți, cazi, gîfîi, îți pierzi memoria, — trebuia să ajungă acolo. Poate că tocmai în clipa prăbușirii complete se transmite mesajul. Mai știi? Minunea stelelor căzătoare, apusul unui soare invizibil, fluxul care acum o fi la cota maximă, se puteau repeta. De pildă într-un tempo accelerat, sau în sens

invers, sau de loc. Știința ar rămîne încurcată și în cele din urmă și-ar recunoaște neputința. Minunea va demonstra minunea. Încercă, dar cu greu și impunîndu-și o autodisciplină de fier, să stea drept. Walijne adormise pe scaunul ei; părul blond îi atîrna în șuvițe; căpșorul i se rezema de tejgheaua de lemn.

Negustorul îi urmărise privirea.

— Ce fetiță drăgălașă! Și eu am în familie o fată care a umblat cîndva cu atele ortopedice, dar să știi că lucrurile se îndreaptă fără să lase urme.

Bernd încercă să-și reîmprospăteze emoția resimțită de el de obicei la vederea acestui copil, ca pe ceva întîmplat demult. Nu izbuti. Nu văzu decît o ființă adormită. Sunase ceasul lui, numai al lui. Admirabil, admirabil! Și cu toată singurătatea acelui ceas... O zgîlțîi pe Walijne ca s-o trezească.

— Ascultă, vin îndată să iau sticla asta, peste zece minute. Întîi să mănînc un sandviș alături.

— Ar trebui să mănînci o scrumbie — zise negustorul grijuliu. — Ai mai băut ceva, bineînțeles, înainte de a veni aici. Se cunoaște. — Îl însoți pînă la ușă, ca pe un bolnav. — Nu te grăbi. Dacă suni de trei ori deschid în orice caz.

Bernd se văzu în minte pe sine însuși cum iese pe ușă și se reazemă de perete. „Pleoapele

or fi umflate, iar gura stă probabil deschisă, tîmpeşte, cu buzele uscate şi crăpate." Ploaia îi făcu bine. Porni mai departe, cu cea mai mare băgare de seamă.

Zăcea lungit pe spate într-o groapă ; scaunele de plajă îl ascundeau vederii. Dormise, dar nu ştia cît. Mai era lumină. „Întunericul va veni azi dintr-o dată, aproape fără tranziţie." Nisipul ud i se lipea de haine. Ploaia cădea domol peste el.

Îşi întoarse cu băgare de seamă capul spre mare, spre valurile mici. Cu urechea lipită de sol, urmări doi cîini care alergau unul după altul. Cît timp nu se mişca, îşi putea închipui că e treaz.

— Am să mănînc nisip pînă n-am să mai pot, — vorbi el tare, pentru sine. — Smoală şi scînduri vechi, toată marfa asta blestemată. Gata. S-a dus. Gata.

Mîna i se lovi de ceva tare, care se afla între picioarele desfăcute. Era un flacon de buzunar, cu coniac indigen. Nu-şi mai putu aduce aminte de el, dar pesemne că-l şterpelise cînd se rezemase de raft în magazinul de băuturi. Îşi pipăi buzunarul de la spate ; mai avea bani. Suma îl lăsa indiferent. Conturul unei singure piese de un

florin îl linişti deocamdată. Ţigara pe care o aprinse îi arse gîtlejul. Tuşi îndelung, pînă îi dădură lacrimile. Deşurubă cu stîngăcie căpăcelul flaconului şi îi smulse dopul cu dinţii. Se mişca extrem de precaut. La orice efort brusc, muşchii lui făceau mişcări contrare, în timp ce zarea se estompa într-o negură, după care, foarte încet, apărea o linie de-a latul lumii.

— Hai, dragul meu. Probabil că zaci în bălegar de cîine.

Luă încet o nuia de pe jos ; stomacul i se întoarse pe dos. Cît pe-aci să vomite. Băutura îi curse, lipicioasă, pe păr şi pe piept. Peste tot simţi coji infecte şi murdărie.

— O, Doamne, ce dezgustător ! — strigă el şi se suci, înnebunit, în nisip. — Walijne, unde eşti ?

Ce slab şi şters răsunase vocea lui aici, în această imensă pustietate ! Încercă să se salte pe picioare, dar căzu de cîteva ori. În teama lui de a nu suferi o pierdere uriaşă, greu încă de apreciat, dar îngrozitor de definitivă, răsturnă scaunele de plajă, ca şi cum copila s-ar fi putut piti sub ele. O chemă pe nume. Plaja se întindea de ambele părţi, pustie. Nimeni ! Începu să gonească pe plajă, desperat. Alerga în zigzag şi

cădea mereu. Un trecător singuratic de pe bulevard se opri ca să-l privească. „Desigur, o fi iar vreun trăsnit care face exerciții pentru decatlon, după cum se vede ; și se îndeamnă singur, țipînd cît îl ține gura." Nimănui nu-i dădu în gînd să facă ceva pentru sportivul de pe plajă.

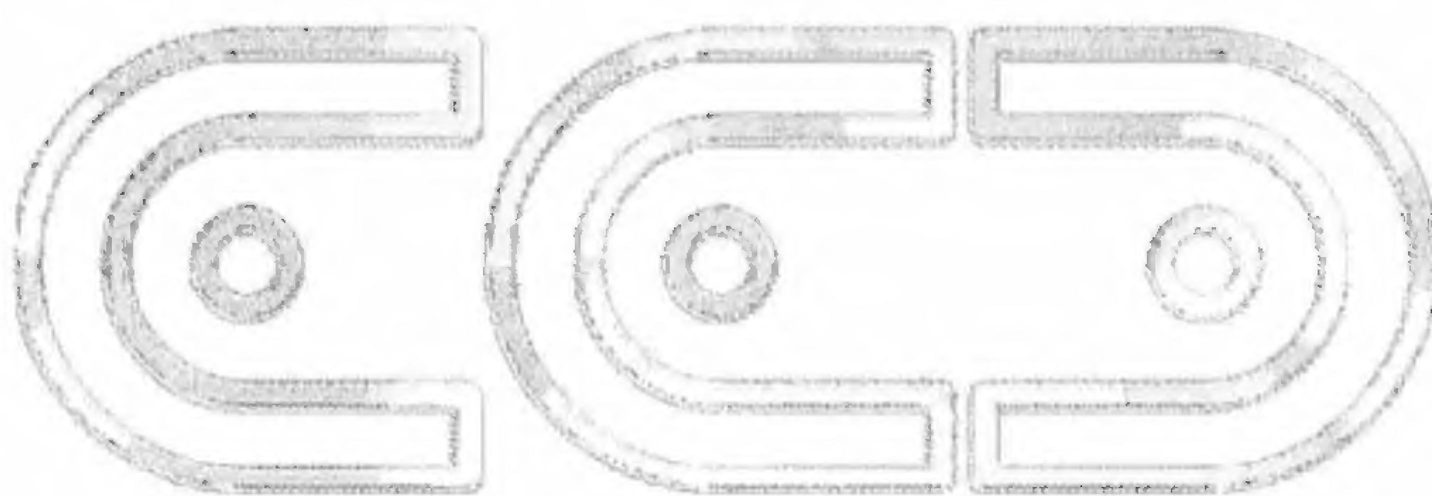

TIPARARUL EXECUTAT LA:

ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ „13 DECEMBRIE 1918"

Coli tipar: 4,25; comanda nr. 241

Scanare și prelucrare digitală

de

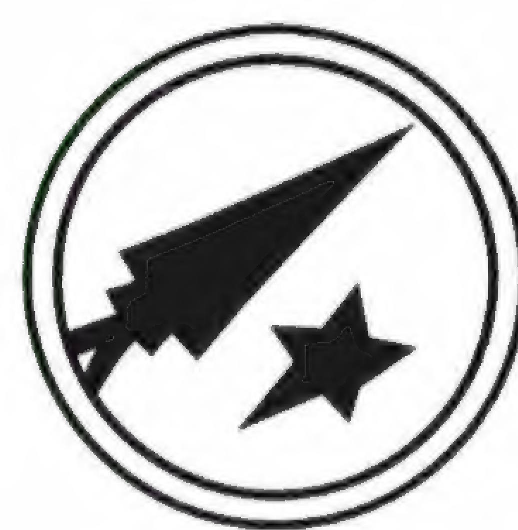

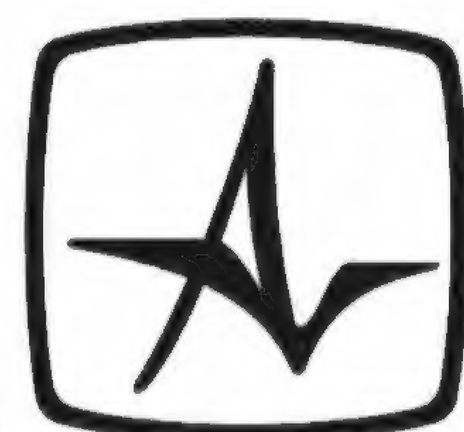
Anonim

și

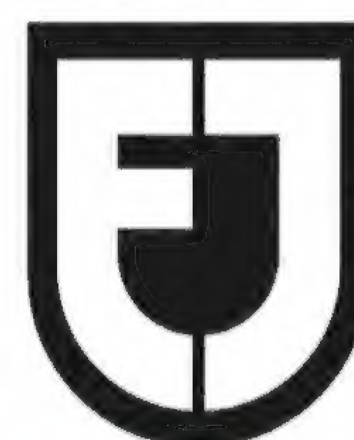

CAT Graur

Antwerpen

2023

